

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

**15-18 YAŞ ARASI KADINLARIN SPORA KATILIMLARININ SAĞLIK, İNANÇ
VE FİZİKSEL DEĞİŞKENLER, EKSENİNDE İNCELENMESİ**

Firdevs ERİŞ

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2019

**15-18 YAŞ ARASI KADINLARIN SPORA KATILIMLARININ SAĞLIK, İNANÇ VE FİZİKSEL
DEĞİŞKENLER, EKSENİNDE İNCELENMESİ**

Firdevs ERİŞ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi H. Bayram TEMUR

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

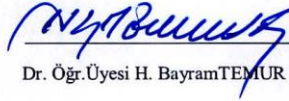
Van, 2019

KABUL VE ONAY

Firdevs ERİŞ tarafından hazırlanan "15-18 Yaş Arası Kadınların Spora Katılımlarının Sağlık, İnanç ve Fiziksel Değişkenler Bakımından İncelenmesi" başlıklı bu çalışma, [13.06.2019] tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından [Tezin/Raporun Türü] olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Gürol ZIRHLIOĞLU (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi H. Bayram TEMÜR (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Y. Gökhan GENCER

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç Dr. Fuat TANHAN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporum sadece Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi yerleşkesinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun Ay süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

13.06.2019

Firdevs ERİŞ

TEŐEKKÖR

Tez çalışmamın gerçekleőtirilmesinde değerli bilgilerini benimle paylaőan, danışman hocam Van Yüzüncü Yıl Üniwersitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürü Dr. Öğretim Üyesi H. Bayram TEMUR'a, tezin istatistikî boyutunda desteklerini esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Gürol ZIRHLIOğLU'na sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım. Beni bu günlere getiren ve hiçbir zaman desteğini esirgemeyen kıymetli anne ve babama, çalıőmalarım süresince fedakârca sabır gösteren, bana her konuda sonsuz moral ve destek veren hayat arkadaőım, değerli eőim Fatih ERİŞ'e ve yaőama sevincim ocuklarım Mevanur ve Muhammed'e sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ERİŞ, Firdevs. *15-18 Yaş Arası Kadınların Spora Katılımlarının Sağlık, İnanç ve Fiziksel Değişkenler Bakımından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Van, 2019

Bu çalışma 15-18 yaşları arasında lise eğitimine devam eden kadınların spora katılımlarının Sağlık, İnanç ve Fiziksel Değişkenler Bakımından İncelenmesi amacıyla yapıldı. Çalışmanın evrenini Van İli Tuşba, İpekyolu ve Edremit İlçelerinde bulunan Edremit Andadolu Lisesi, Edremit İmam Hatip Lisesi, Türk Telekom Fen Lisesi, Vestel Kız Meslek Lisesi ve Güzel Sanatlar Lisesin de eğitime devam eden 500 kadın öğrenci oluşturdu. Çalışma için hazırlanan anket formu spor, ilahiyat ve istatistik alanlarında uzman öğretim üyeleri ile görüşülerek, 41 soru ile sınırlandırıldı. Anket formu ile deneklerin aile yapıları, ailelerin de spor aktivitesine katılımının olup olmadığını, İslam inancının farz kabul ettiği ibadetleri uygulayıp uygulamadıkları, spor aktivitelerine katılımlarının, Spor, Fiziksel Aktivite ve İnanç Değişkenleri bakımından etkilenip etkilemediğinin belirlenebilmesi amaçlandı. Çalışmada katılımcıların okul türüne göre spor yapmak ibadet etmeye engel değildir ifadesine verdikleri cevapların arasındaki ilişki Edremit Fen Lisesi hariç tüm okul türlerinde % 50' nin üzerinde, Kesinlikle katılıyorum şeklinde olduğu belirlendi. Okul türüne göre, “*Spor kıyafetleri inançlarıma uymuyor*” ifadesine verilen cevaplar okul türlerine göre incelendiğinde, Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum ifadelerini tercih edenlerin % 57,1 oranında olduğu, Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum ifadesini tercih edenlerin oranı ise %31,3 olduğu belirlendi. Katılımcıların yaşamdaki problemleri çözmeye de dini inançlara dayanarak çözüm aranmalı ifadesiyle, “*Spor yapmak ibadet etmeye engel değildir*” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak $p= 0.000$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edildi. Katılımcıların “*Yaşamdaki problemleri çözmeye de dini inançlara dayanarak çözüm aranmalı*” ifadesi ile “*Spor kıyafetleri inançlarıma uymuyor*” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar arasında istatistiksel olarak ($p= 0.000$) anlamlı farklılığa sahip olduğu görüldü. Katılımcıların “*Yaşamdaki problemleri çözmeye de dini inançlara dayanarak çözüm aranmalı*” ifadesiyle “*Dini inançlara göre yaşamak spor yapmaya engel değildir*” ifadesine katılımcıların verdiği

cevaplar arasında $p= 0.001$ düzeyinde anlamlı farklılık gösterdiği saptandı. Katılımcıların kesinlikle katılıyorum cevabını verenlerin oranı % 60'ın üzerinde katılıyorum diyenlerin oranı ise % 30'un üzerinde olduğu saptandı. Sonuç olarak, çalışma yapılan grubun (15-18 yaşları arasında lise eğitimine devam eden kadınlar) genel anlamda dini hassasiyete sahip oldukları, fakat İslam'ın spora bakış açısı konusunda yeteri düzeyde bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir.

Anahtar Sözcükler

İnanç, spor, kadın, toplum.

ABSTRACT

ERİŞ, Firdevs. *Investigation of Women's Participation in Sports in Terms of Health, Belief and Physical Variables*, Master's Thesis, Van, 2019

The aim of this study is to review the factors affecting the sports participation of women aged 15-18 who are continuing their high school education. The universe of the study consists of 500 female students from Edremit Anatolian High School, Edremit Religious Vocational High School, Turk Telekom Science High School, Vestel Girls' Vocational School and School of Fine Arts in Edremit, Ipekyolu and Tusba counties of Van. The survey form prepared for the study (Appendix-1) was limited to 41 questions and presented to academic members from sports, theology and statistics fields. The surveys aimed to define the factors such as participants' family structures, whether their family members attend sports activities or not, whether they perform religious services assumed a religious duty by Islam, and whether their faiths affect the participation of sports activities. In the study, the relation (Table 13) between the answers to the statement of "*Doing sports does not prevent one from worshipping*" according to the school types are above 50% in all schools except for Edremit Science High School as Strongly Agree. According to school types, the responses to statement of "*Sports attire is not suitable for my faith*" are reviewed (Table 15) and it is seen that Strongly agree and Strongly Disagree responses are found correct by 57.1% and Agree and Disagree are chosen by 31,3%. The relation between the statement of "*One should seek help from religious faith in solving everyday problems*" and the statement of "*Doing sports does not prevent one from worshipping*" has been found to have statistically significant difference with $p= 0.000$. The relation between the statement of "*One should seek help from religious faith in solving everyday problems*" and the statement of "*Sports attire is not suitable for my faith*" has been found to have statistically significant difference with $p= 0.000$. The relation between the statement of "*One should seek help from religious faith in solving everyday problems*" and the statement of "*Living as per one's religious faith is not an obstacle for doing sports*" has been found to have statistically significant difference with $p=0.000$.

As conclusion, it can be stated that the group of this study (female high school students between the ages of 15-18) have a general sense of religious sensitivity, however lack the adequate level of knowledge in terms of the perspective of Islam towards sports activities.

Key Words

Faith, sports, women, society.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR	vii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
2. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	3
2.1. Spor Tarihinde Kadın	3
2.2. İslam Dını Ve Spor	7
2.3. Türklerde Kadın Ve Spor	9
2.4. İslam Dışı Toplumlarda Kadın Ve Spor	10
2.5. Olimpiyat Oyunlarında Kadınların Katılımı	11
2.6. Temel Hak Olarak Spor	14
2.7. Kadın Ve Fiziksel Aktivite	15
2.8. Ülkemiz Kadınlarının Olimpiyat Oyunlarına Katılımı	16
2.9. İlimiz Kadın Sporcularının Ulusal Ve Uluslar Arası Sportif Başarı Durumu	19
3. BÖLÜM: GEREÇ VE YÖNTEM	20
3.1. Araştırmanın Problemi	20
3.2. Araştırmanın Amacı	20
3.3. Araştırmanın Önemi	21
3.4. Evren Ve Örneklem.....	21
3.5. Veri Toplama Teknikleri.....	22
3.6. Verilerin Analizi.....	22

4. BÖLÜM: BULGULAR.....	23
5. BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİ	39
5.1. Tartışma.....	39
5.2. Sonuç.....	43
5.3. Öneriler	44
KAYNAKÇA	46
EK.....	50
ÖZ GEÇMİŞ.....	53

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Yıllara göre olimpiyat oyunlarında biraşlara kadınların katılımı.....	6
Tablo 2. Yıllara göre olimpiyatlara kadınların katılım oranları.....	12
Tablo 3. Olimpiyat oyunlarına kadınların katılımı.....	13
Tablo 4. Kış olimpiyatlarına kadınların katılımı.....	14
Tablo 5. Olimpiyat oyunlarında kadın sporcularımızın elde ettiği başarılar.....	18
Tablo 6. Katılımcıların “Ramazan Ayında Oruç Tutarım” ifadesiyle“Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	23
Tablo 7. Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” ifadesiyle“Din, Hayatın Anlamını Kavrama ve Birçok Soruya Cevap Bulmada Bana Yardımcı Olur” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	24
Tablo 8. Katılımcıların “İnsanlar Hayatlarını İnançlarına Göre Düzenlemelidir” ifadesiyle “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalıdır” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	25
Tablo 9. Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” ifadesiyle “Hayatımı Spor Yapararak Kazanmak İsterim” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	26
Tablo 10. Katılımcıların “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” ifadesiyle“Spor Faaliyetlerine Katılım Dersleri Olumsuz Etkiler” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	26
Tablo 11. Katılımcıların “Sporun Fiziksel Gelişimi Sağlamada ve Sağlıklı Bir Bünyeye Sahip Olmada Önemli Rolü Vardır” ifadesiyle “Beden Eğitimi Dersleri Uygun Alanlarda ve Malzemelerle Yapılırsa Daha Fazla İlgi Çeker” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	27
Tablo 12. Katılımcıların “Spor Yapmak Kendine Güveni Arttırır” ifadesiyle “Spor Etkinlikleri Kişiyi Fiziksel ve Ruhsal Olarak Rahatlatır” ifadesine Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı.....	28
Tablo 13. Katılımcıların Okul Türüne Göre “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	29

- Tablo 14.** Katılımcıların Okul Türüne Göre “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....30
- Tablo 15.** Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” İfadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....31
- Tablo 16.** Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” İfadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....32
- Tablo 17.** Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” İfadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....33
- Tablo 18.** Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” İfadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....34
- Tablo 19.** Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” İfadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....35
- Tablo 20.** Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” İfadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....36
- Tablo 21.** Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” İfadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....37
- Tablo 22.** Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” İfadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı.....38

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsan bedeninin seçilmiş hedefler için eğitilmesi düşüncesi, insanlığın dünya üzerindeki yaşamı açısından da önem oluşturmaktadır. Tarih boyunca güçlü medeniyetler kurmaya çalışan insanoğlu, kendilerine rakip gördükleri medeniyetlere üstün gelebilmek için karşılıklı mücadele hareketlerine başvurmuşlardır. İnsanlık tarihine geçmiş bu mücadelelerin ilk dönemlerinde meydana gelen aktiviteler, silahların yokluğu veya var olan silahların çok ilkel olması sebebiyle, kas gücüne dayanan kuvvetin etkin olduğu rekabet ortamının var oluşu kabul görmektedir. Bu fikirden hareketle insanoğlunun rakiplerine ve çevredeki canlılara üstün gelebilmek için çabuk, kuvvetli ve dayanıklı olmaları gerekmektedir. Günümüzde hareketten ziyade hareketsizlikten daha çok söz edilmektedir. İnsanoğlunun doğadan uzaklaşmasının ve makineleşmenin vb. beraberinde getirdiği hareketsizliğin sebep olduğu birçok rahatsızlıkla yüzleşmek durumundadır.

Spor bilim insanları beden eğitimi ve sporu tanımlarken, insanın insan ile, insanın canlılar ya da doğa ile ve kendi sınırlarını geliştirmek amacıyla yaptığı aktiviteler sonucunda belirginleşmeye başlayan bir olgu olarak ortaya çıktığını savunurlar. Spor, mücadele fikrinin uygulamaya geçmesi sonucunda, fiziksel bir aktivite niteliğinde başlasa da, inançlar ekseninde doğmuş, daha sonra sosyal yapının etkisiyle spor kendine özgü kültürü ve en sonunda da spor anlayışı oluşmuştur (Öngel, 2001). Spor, insan hayatını oluşturan en önemli olgulardan olup, insanları beslenme alışkanlıklarından giyim tarzına kadar birçok alanda etkilemektedir. Buna bağlı olarak toplumumuz spordan etkilenmektedir.

Beden eğitimi, genellikle planlı ve programlı olarak uygulanan fiziksel çalışmalar olarak ifade edilmektedir. Fakat sporun içinde barındırdığı mücadele ve yarışma fonksiyonu bulunmaktadır. Doğal olarak bu durumun sonucu insanın performansının geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yargıdan da anlaşılacağı üzere beden eğitimini insanlık tarihinin başlangıcına dayanmaktadır (Sunay, 2000).

İnsanoğlu, dünya üzerinde var olduğu günden itibaren zorlu doğa koşullarıyla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Gerek zorlu doğa koşulları gerek diğer canlılarla

mücadelesi sonucunda yapılan eylemlerin başarıyla sonuçlanması için gerekli olan ayrıntılar daha sonra kurallara dönüşerek günümüzdeki sporun temeli atılmış olabilir. İnsanın doğayla mücadelesi kazanma kaybetme merkezlidir. Buna bağlı olarak ilk spor aktiviteleri de kazanma kaybetme temelinde olmuştur. Buna en iyi örnek avlanma amaçlı okçuluğun M.Ö. 3000 yıllarında Mısır'da prenslerin ve soyluların hedef atışlarındaki başarılarının titizlikle kayıt altına alınması sayesinde yarışma amacına dönüşmesidir (Fişek, 1998).

İnsanların yaşam şekilleri ve önceliklerine bağlı olarak spor aktiviteleri de şekillenmiştir. Avlanma önceliği, savaş sanatlarındaki ustalık ve maharetleri içeren Grawi denen yüzme tekniği, ok ve yay kullanmayı Sümerlerin M. Ö. 5000 yıllarında savaşçılara öğrettikleri bilinmektedir (Kunter,1938).

Spor tarihi incelenecek olursa, ilk düzenli sportif aktivitelerinin Avrupa medeniyetinin temelini oluşturan Yunan medeniyetinde, M.Ö. 776 ve M.S. 393 tarihleri aralığında uygulandığı (Tekin ve ark., 2014), modern olimpiyatların ise 1896 yılında Atina da yapılması sporun milletlerin ve sistemlerinin mücadelesi şekline dönüşmesine sebep olmuştur. Bunun yanında modern Olimpiyatların 1896 yılında Atina'da yapılmasıyla spor kurallar, disiplinler ve sıklıklar olarak sınıflamalara tabi tutulmuştur (Özdilek ve ark., 2015).

İnsanlık tarihi boyunca farklı alanlarda olduğu gibi sporsal faaliyetlerde de kadın olmanın getirdiği farklılıklar, değişik uygarlıklarda önemli ayrımcılıklara sebep olmuştur. Kadınlar tarih boyunca farklı toplumsal ve kültürel yargılara sahip olan medeniyetlerde benzer sorunlarla karşılaşmışlardır.

2. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

2.1. Spor Tarihinde Kadın

İnsanlık tarihi yazılırken kadın erkek ayrımı yapılmaksızın bir bütün olarak sahalarda pistlerde yazılmıştır. Spor tarihi ve spor organizasyonları, analiz edilecek olursa bazen erkekleri bazen de kadınları spora özgü alanlarda spor yaparken görürüz. Avrupa tarafından medeniyetin temeli olarak kabul edilen Antik Yunanda kültürel ve yaşamsal faaliyetlere ve spor olaylarına bakıldığında erkeklerin katıldığı spor oyunlarının yanında kadınların da katıldığı spor aktivitelerinin olduğu görülür. Evlenmemiş kadınlar, tanrıça Hera'nın isminin verildiği oyunlara katılabiliyorlardı (Smith, 2008). Dört yılda bir, kadınların aktivitelerine açık olan oyunlar, sportif ve inanç eksenli bir festival havasında yapılmaktaydı (Mallon ve ark., 2011). Üç yaş grubunda yapılan 160 metre mesafeli tek bir koşu yarışı düzenlenerek oyunların spor yönü tamamlanırdı (Swadding, 1999). M. S. 2. Asrın ikinci yarısında verdiği eserlerle bilinen Yunan gezgin ve coğrafyacı Pausanius Yunanistan'ın detaylı olarak anlatıldığı kitabında oyunların üç farklı yaş gurubundaki bakire kadınların sadece koşu şeklinde yapıldığını ifade ederek yarışçı kadınların saçlarının omuzlarından aşağı sarktığını belirtmiştir (Jones ve ark., 1918). Hera Oyunlarında galip olan kadınlar, erkeklerin katıldığı Olimpiyat şampiyonlarına verilen ödüle benzer şekilde zeytin dallarından yapılmış tacın yanında törenlerde Tanrıça Hera'ya adanacak olan genç sığırın bir parçasıyla da ödüllendiriliyorlardı (Swadding, 1999).

Yunanistan'ın Romalılar tarafından işgal edilmesinden sonra oyunlar eğlence faaliyetlerine dönüştürülmüştür. Ayrıca Antik Roma da kaplıcalarda kadınlar açısından güzelliğin, estetiğin ve sağlığın ön plana çıkarıldığı, ayrıca eğlence maksatlı kadınların bir çeşit topun kullanıldığı "Trigon" olarak ifade edilen bir oyunu oynadıkları bilinmektedir. Roma'nın Hıristiyan inancının etkisine girmesiyle, eski çağlardan kalma olduğu kabul edilen oyunlara halkın katılımından rahatsız olan kilisenin baskısıyla Roma İmparatoru II. "Theodosious", M.S. 393 yılında oyunları yasaklamıştır (Rotskowska, 2007).

Asya Milletlerinin spor alanındaki etkinliklerine bakacak olursak kadınların, Çin de Han Hanedanlığı (M.Ö. 202-M.S. 220) devrinde bir çeşit futbol olan “cujü” oynadıkları kayıtlara geçmiştir. Altıncı Yüzyılda İran’da ise kadınlar “polo” (at üzerinde sopa ve top ile oynanan bir oyun) oynuyorlardı (Swadding, 1999).

İslamiyet öncesi Türk toplumunda göçebe ya da yerleşik hayatta spora yönelik birçok faaliyet yapılmıştır. Yaşam koşullarına bağlı olarak spora çok zaman ayırabilmişlerdir. Türk halkı geçmişte spor aktivitelerine kadın ve erkek olarak beraber katılmışlardır. Kadınların erkekler gibi çöğen ve polo oynamak için ata binip ok atmaları normal sportif aktivitelere örnek oluşturabilir (Yurdagül, 2005). Hunların da diğer Türk kavimlerinde olduğu şekilde kadınlarında erkeklerle eşit olarak ata binmiş, ok atmış, “top tekmelemiş” ve güreş yapmıştır. Hunlarda yapılan bahar bayramlarında at yarışlarında ve avcılık aktivitelerine kadınlarda katılmıştır (Kafesoğlu, 1997). Göktürklerde ise ayak topu olarak adlandırılan bir oyunu kadın ve erkek çocukları arasında sevilerek oynandığı bilinmektedir (Taşağıl, 2014). Türk toplumunda Müslümanlık sonrasında kadınların eğlence ve panayırlara çoğunlukla erkeklerin bulunmadığı alanlarda yapılmıştır. Yaklaşık olarak Türk halkının 11. Yüzyıl da Müslümanlığa yöneldikleri ve bu sebepten ötürü rekreasyon aktivitelerine katılımları yeniden şekillenmiştir (Karaküçük, 2008). İslam inancının etkisiyle islamiyet öncesi dönemden farklı olarak özellikle evil ve Müslüman kadınların diğer kadın akrabaları veya çocukları ile beraber eğlencelere katılmaları gerçekleşmiştir (Russell, 2009). Böylece Türk kadınlarının hareket alanları islamiyetin kabulü ile daralmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde insanların kabullendikleri kültürel ve dini yapının, kadınların spora yönelik etkinliklere katılımlarını çoğunlukla etkilediği bilinmektedir. Modern zamanda dünya sporunun gelişmesine, yaygınlaşmasına önemli katkılar sunan ve olimpiyat oyunlarının başlamasını sağlayan Coubert’in kadın sporcuların katılımına yönelik ateşli konuşmalarına bakıldığında kadının toplumdaki işkâl ettiği yer gözükmektedir;

1901 “kadınların rolü, erkeklerin galibiyetini takdir etmektir”, 1902 “kadın sporları, doğanın kurallarına aykırıdır”,

1912 “Olimpiyat oyunları erkeklere ayrılmalı ve kadın sporcuların görüşlerinin korkutucu olduğu düşüncesi vurgulanmalıdır” diye ifade etmiştir.

1934 “Kadınların oyunlarda olmasının erkek sporcular açısından iyi sonuçlar doğurmayacağı” hususunda telkinde bulunmuştur.

1935’de ise tekrar ısrarla “Kadınların halk karşılaşmalarına katılmasına karşı olduğunu, onların toplum içerisinde spor yapmaması gerektiğini, olimpiyat oyunlarında kadınların asıl rolünün erkeklerin başarılarının ödüllendirilmesinde görev almak olduğunu” vurgulamıştır (Mc Pherson, ve ark., 1989).

Coubertine’in Modern Olimpiyatların başlaması ve şekillenmesinde pozitif yönde spor camiası hem fikirdir fakat kadın sporcuların Oyunlarda olmamaları hususundaki girişimlerinden dolayı kadınların Olimpiyatlara katılımı etkilenmiştir (Özsoy, 2008).

1924 yılına kadar kadınların olimpiyat etkinliklerinde yer almadığı, ancak bu tarihten itibaren bu organizasyonun içinde buldukları görülmektedir.

Çağdaş oyunlar seyri incelendiğinde kadınların 1900 Paris oyunlarında sadece Golf ve Tenis müsabakalarına, 1904 St. Louis oyunlarında ise okçuluk yarışlarına katılmışlardır. 1924 Paris oyunlarına kadar kadınların yarıştığı dallar bu spor dalları ile sınırlı kalmıştır (Erdemli 2012). 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında atletizmde koşularda, 100 m., 400 m. bayrak yarışı, 800 m. koşu, atlamalarda, yüksek atlama ve atmalarda ise disk atma dallarında yarışmışlardır. Aynı oyunlarda hiçbir bilimsel dayanağı olmaksızın 200 m. ve daha fazla mesafelerin yorucu olacağı düşüncesiyle bu tarihten itibaren kadın katılımının engellendiği görülmektedir. Nihayet 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarından sonra 200 m. ve üzeri yarışlara kadınlar tekrar katılmışlardır (Corbett, 1997). Modern oyunlarda kadınlar da erkekler gibi olimpik olan her spor dalında yarışma fırsatı bulamamışlardır.

Tüm engellemelere rağmen 1900 Paris oyunlarından itibaren artan bir katılım gözlenmiştir (Tablo1).

Tablo 1. *Yıllara Gore Olimpiyat Oyunlarında Bıranşlara Kadınların Katılımı (Women in the Olympic Movement/ 22 January 2016)*

YAPILDIĞI YIL	SPOR TÜRÜ
1900	Tenis, Golf
1904	Okçuluk
1908	Tenis, Artistik Buz Pateni
1912	Yüzme
1924	Eskrim
1928	Atletizm, Jimnastik
1936	Kayak Alp Disiplini
1948	Kano
1952	Binicilik
1960	Sürat Pateni
1964	Voleybol, Kızak
1976	Kürek, Basketbol, Hentbol
1980	Çim Hokeyi
1984	Atıcılık, Bisiklet
1988	Tenis, Masa Tenisi, Yelken
1992	Badminton, Judo, Biatlon
1996	Futbol, Softbal
1998	Curling, Buz Hokeyi
2000	Halter, Pentatlon, Taekwando, Triatlon
2002	Bob Kızak
2004	Güreş
2008	BMX
2012	Boks
2016	Golf Ragbi

Modern Olimpiyat oyunlarına kadın sporcuların katılımını engellemeye yönelik dayatmalar farklı şekilde devam ederken bir taraftan da çeşitli alternatif etkinlikler yapılmaktaydı. 1917 yılında Fransa’da kadınlara yönelik ilk atletizm turnuvası düzenlenmiş ve bu turnuvanın akabinde 1917 yılında Alice Milliat öncülüğünde Fransa’da Kadın Sporları Federasyonu kurulmuştur (Carpentier ve Lefèvre, 2006). Milliat, kadınların katılacağı spor faaliyetleri düzenlemenin yanında Uluslararası Olimpiyat Komitesinden kadınların oyunlara dahil edilmesine yönelik olarak, 1920 Anvers Olimpiyat programına dâhil edilmesi için girişimlerde bulunmuş, ama ret cevabı almıştır (Padorno ve ark. 2010). Aldığı olumsuz kararın ardından Alice Milliat dünya genelinde kadınların katılımıyla sınırlı atletizm müsabakalarını düzenleme kararı alır.

31 Ekim 1921’de Uluslararası Kadın Sporları Federasyonunu, birkaç ülkeden temsilcilerin (Fransa, Amerika, İngiltere, Çekoslovakya, İspanya, Avusturya,

İskandinav ülkeleri ve Almanya) katılımı ile Paris'te kuruldu (Carpentier ve Lefèvre, 2006). Kadınların kendi aralarında yaptıkları ilk spor oyunları 1921 yılının mart ayında Monte Carlo'da düzenlendi. Bu oyunlarda 5 ülkeden (Büyük Britanya, İsviçre, İtalya, Fransa ve Norveç) katılan kadın sporcular vardı (Quintillan, 2000).

20 Nisan 1922'de ise 1. Dünya Kadın Oyunları Paris'in Pershing Stadyumunda, 20,000 kişilik bir seyirci önünde gerçekleştirildi. 11 kategoride düzenlenen oyunlar büyük ilgi görmüştür (Padorno, 2010).

20 Nisan 1926'da Dünya Kadın Oyunlarının ikincisi İsviçre de Gothenburg da düzenlendi. Uluslararası Kadın Sporları Federasyonunu zaman içinde özerk ve güçlü bir yapı kazanarak, olimpiyat oyunlarını tehdit edecek hale geldi. Spor alanındaki Uluslararası otoriteler bu hareketi kendi menfaatlerine zarar vereceğini düşünmeleri sebebiyle, Atletizm Federasyonu tek çatı altına toplandı. Bu gelişmelerin sonucunda kadınların 1928'de Amsterdam'da düzenlenen Olimpiyat Oyunlarında ilk kez atletizm alanında 100 m, 800 m, yüksek atlama, disk atma ve 4x100 m kategorilerinde yarışlara katılmaları gerçekleşti. Kadınlara yönelik oyunlar, 1930 yılının Eylül ayında Prag'da ve sonuncusu da 1934 yılında Londra'da 16 ülkenin katılımı ile düzenlendi. Uluslararası Kadın Sporları Federasyonunu 1938 yılında feshedilerek kadınların, erkeklerin egemen olduğu uluslararası olimpiyat oyunları organizasyonu içindeki mücadelesi sağlandı (Quintillan, 2000).

2.2. İslam Dını Ve Spor

Antik olimpiyatlara baktığımızda yapılan ilk olimpiyat oyunları Yunanlılarda oyunların çeşitli tanrılara adanması şeklinde gözlemlenirken bu durum, günümüzde insanın sportif başarısı eksenindedir (Swadding, 1999).

Günümüzde spor, oyun ve bu oyunların organizasyonun sıradan eğitim, eğlence, boş zaman ve yarışma fonksiyonunun dışında, küreselleşmenin bir sonucu olarak, ekonomik, ideolojik, dini ve kültürel açıdan üretim ve tüketim aracı haline dönüşmüştür. Popüler spor kültürü, yaşadığımız dünyanın içinde toplumsal olarak sporun ne olduğu ve nasıl olması gerektiğinin belirlendiği çoğunluğun temsil edilebileceği sisteme dönüşmüştür. Oluşan kültür çerçevesinde, ticari ve profesyonel şekli ile spor günümüzde sınıf, toplumsal cinsiyet ve ırka dayalı eşitsizlikleri yansıtır (Solmaz ve Aydın, 2012).

Din, insanlar arasında yaratan diye kabul edilen varlığa olan imanlarını, ona yönelmek amacıyla yaptıkları ibadetleri, bu inanca göre davranışları engelleyen ve teşvik eden inanış yolu demektir. Başka bir ifade ile din, hayatı saran, çeşitli kural, emir ve yasakları olan, bu bağlamda sınırları katı yada elastik şekilde belirlenmiş yaşam tarzıdır. Kur'an'a göre din, insanın zihnen düşüncelerini, bedenlen, tutum ve davranışlarını, ibadetlerini ve sosyal hayatını organize ederek belirleyen bir sistemdir (Bilgin,2014).

İslam açısından bakıldığında bedenlen yapılan ibadetlerin fiziksel yönünün olması bedenlen öneminin açık göstergesidir. Namaz ve Hac (Tavaf, Say, Arafat) başta olmak üzere tatbikatını Peygamberimizin (S.A.V.) sünnetinde belirlediği birçok ibadette manevî yönün yanı sıra şekil olarak da insan sağlığı ve zindeliğinin ne kadar önemli olduğunun bir işaretidir. Bedenlen sağlam ve sağlıklı olmak bu ibadetlerin ön koşulu olarak kabul edilir, aksi takdirde bu kulluk görevlerinin insan sorumluluklarından düşmesine sebep olur. Bu açıdan bakınca “Güçlü mümin zayıf müminden hayırlıdır” hadisi büyük önem arz etmektedir (Telkenaroğlu,2011).

İslam, kişiye fiziksel açıdan güç ve becerileri geliştiren, topluma katkı sağlayan tüm spor etkinliklerine müsaade etmiştir. Buna ek olarak bu tür etkinliklerin Müslümanlar arasında yaygınlaşmasını emretmektedir (Telkenaroğlu, 2011).

Kur'ân-ı Kerîm'de fiziksel güç ve mücadele ile ilgili ayetler genelde Allah'a inanmayanlara karşı güç yetirme ve mücadele etmeyi kast eden ifadelerden oluşur. “Allah'ın helal ettiği iyi şeyleri yasaklamayın ve Allah'ın yasaklarını ihlal etmeyin” ayetine dayanarak Müslüman akademisyenler sağlığın korunması ve geliştirilmesine katkı sağladığından spora katılıma destek vermektedir (Mohibullah, ve ark..2014).

İnanç açısından güçlü bir ümmet oluşturmayı amaçlayan Hz. Muhammed (S.A.V.), ümmetinin fiziksel olarak da çevik olmasını da önemsemiştir. Kendisi bazı festivallerde spor etkinliklerine katılmıştır. Örneğin eşi Hz. Aişe ile koşu yarışına katılmış ve eşi bu yarışta kazanmıştır. Aradan birkaç yıl geçtikten sonra yarış tekrarlanmış ve bu sefer Hz. Muhammed (S.A.V.) yarışta kazanmıştır. Hz. Muhammed (S.A.V.) galibiyetini Hz. Aişe'nin kilo almasına bağlamıştır (Telkenaroğlu,2011).

İslam hukukçularının bu konudaki görüşlerine gelince en net ifadeleri Ünlü Şafîh hukukçu Muhyiddîn en-Nevevî kullanmıştır. Yaşadığı dönemde “yüzme, atletizm ve deniz ulaşım araçları ile yapılan ödüllü yarışmaların caiz olup olmadığı hakkında ortaya

çıkan tartışmayı bu tür dallarda yapılacak yarışmaların İslam ordularına askeri ve bedenî bakımdan maharet kazandıracağına dikkat çekerek” uygun bulmuştur (Telkenaroğlu, 2011).

Kültürler arasında bir değerlendirme yapacak olursak Eski Yunan kültüründe bilhassa M.Ö 3.yüz yıl ile 2.yüz yıllarda insanın bedeni ön plana çıkarılmıştır, Hint kültüründe ise ruhu önemsenmiş beden göz ardı edilmiştir, İslam kültüründe ise bir denge içerisinde bedeni ve ruhu eşit tutarak insane bedenine zarar vermeden spora özgü çalışmaların yapılmasını tavsiye edilmektedir (Özbek,1999).

Diğer taraftan Hz. Peygamberin yaşantısı incelendiğinde bizzat Allah’ın elçisinin eşiyle halkın arasında koşu yarışı yapması gibi bir durum mevcutken günümüzde inanç bahane edilerek birçok Müslüman ülkede küçük yaşta kadınlar sportif aktivitelerden alıkoymaktadır. Müslüman kadın öğrenciler üzerine yapılan bir çalışmada katılımcıların % 86’sı aileleri ve akrabaları tarafından engellendiği, % 91’i inanç bağlamında spor aktivitelerine katılımın yasaklandığını, % 88’i sporun kadınlar açısından uygun bir faaliyet olmadığı, % 94’ü ise spora katılıma istekli olduklarını belirtmişlerdir (Khan ve ark. 2012).

Yukarıdaki bilgiler ışığı altında genel olarak, İslam dini cinsiyet ayrımı yapmadan sağlığı ve zindeliği, kadınların sağlıklı yaşam tarzlarını sürdürmekleri için fiziksel aktiviteye katılmaya teşvik eder. Bununla birlikte, sporun nasıl uygulanabileceğini yaşam kurallarında olduğu gibi dini kurallar belirleyecektir.

Ancak günümüz dünyasına bakıldığında dini yanlış yorumlamalar ya da sadece farkındalık eksikliği nedeniyle, pek çok Müslüman kadın spordan uzak kalmıştır.

2.3. Türklerde Kadın Ve Spor

Türk Tarihine baktığımızda, türk halkının ilgilendikleri spor etkinliklerini isim olarak belirtecek olursak; güreş, kılıç, okçuluk, binicilik ve at yarışları, çögen (polo), cirit, mızrak, gökbörü, cop (atlı bir oyun), tepük (futbol), seyirtmek (koşu), avcılık, kayak, süngü, yüzme, matrak (savaş sporu), tomak, taş atma, tuluk oyunu, ağırlık kaldırma, yağlı direk, yaya koşuları gibi sporları görürüz (Yıldız, 1979)

Sportif aktiviteler türk halkının hayatında çok etki olduğunun bir örneği ise Geçmişde Türklerde eş seçimi ritüel törenleri başka toplumlardan farklı olarak uygulanmaktaydı. Kadın ve erkeklerin birlikte mücadele ettikleri Beyge, Kızkovar ve

Kölbörü gibi atla oynanan oyunlar ile kadınların kendilerine eş seçtikleri bilinmektedir. İslâmiyet'ten önceki Türk toplumu göçebe hayata devam ettikleri dönemde kadınlarında erkeklerle eşit şekilde ata binip, kılıç kullanıp, hedefe ok atmak, savaşlarda erkeklerle beraber düşmanla mücadele etmenin yanında festivallerde erkeklerle güreştikleri ve kendilerine talip olan erkeklerle ikili mücadele eder, mağlup ettikleri erkekle evlenmedikleri bilinmektedir. Göktürklerin (M.Ö. 550-575) kadınlardan oluşan atlı birliklerin olduğuna dair bilgilerin olduğu çeşitli kaynaklarda mevcuttur (Atalay, 2007). Carpini (2001) *Moğol Tarihi ve Seyahatname* adlı eserinde ise Moğol kadınlarının da, tıpkı erkekler gibi ata çok iyi bindiklerini, hatta bazılarının ok – yay taşıdıklarını gördüğünü ifade etmektedir.

Yukarıdaki bilgilere göre, İslamiyet öncesi Türk toplumunda özellikle sportif faaliyetlere katılımda kadın – erkek eşitliği sürekli olarak ön planda tutulan bir unsur olduğunu söyleyebiliriz. Türkler Ulus olarak Müslümanlığı seçtikten sonra, kadınların serbest zaman etkinliklerine katılımları genellikle erkeklerin yer almadığı etkinliklerden oluşmuştur. Bu nedenle serbest zaman etkinliği olarak kadınların katıldıkları aktiviteler erkeklerin bulunmadığı mekânlarda gerçekleştirilmiştir. Türklerin 11. Yüzyıl dolaylarında Müslümanlığı kabul etmelerinde Türkler açısından rekreasyon faaliyetlerine katılım biçimlerini etkilediği bilinmektedir (Karaküçük, 2008). Özellikle evli Müslüman kadınların diğer kadın akrabaları ve çocukları ile beraber eğlencelere katılmaları sonucu ortaya çıkmıştır (Russell, 2009).

2.4. İslam Dışı Toplumlarda Kadın Ve Spor

Avrupa medeniyetinin temelini oluşturan Antik Yunan'da kadın ve erkek arasındaki ilişki ait olma mantığına dayanmaktaydı, buna bağlı olarak kadınlar yaşamları süresince yakın erkek akrabalarının himayesi altında bulunmaktaydılar. Kadının vazifesi çocuk doğurmak ve ev işleri ile ilgilenmekti. Çocuk bakımı, yün eğirme ve dokuma kadınların günlük hayatlarında çoğunlukla yaptıkları faaliyetler arasında bulunmaktaydı. Sosyal rolleri ev ile sınırlandırılmış, kadınlardan cenaze törenleri ve kadınlara has eğlenceler haricinde evde bulunmaları bekleniyordu. Yalnız bir kadının toplum içine çıkması köle yada ihtiyaçlarını karşılama düşüncesi etkisiyle toplum tarafından kötü karşılanırdı (Houry, 2011).

Swaddling, (1999). M. S. 2. Asrın ikinci yarısında verdiği eserlerle bilinen Yunan gezgin ve coğrafyacı Pausanius Yunanistan'ın detaylı olarak anlatıldığı kitabında oyunların üç farklı yaş gurubundaki bakire kadınların sadece koşusu şeklinde yapıldığını ifade ederek yarışçı kadınların saçlarının omuzlarından aşağı sarktığını belirtmiştir (Jones ve ark., 1918). “Hera Oyunları”nda galip olan kadınlar, erkeklerin katıldığı Olimpiyat şampiyonlarına verilen ödüle benzer şekilde zeytin dallarından yapılmış tacın yanında ve törenlerde Tanrıça Hera'ya adanacak genç sığırın bir parçasıyla ödüllendiriliyorlardı (Swadding, 1999).

Eski çağlarda Yunan kültüründe spor faaliyetlerine erkek çocuklarının teşvik edildiği, bunun aksine kız çocuklarının fiziksel aktivite içeren faaliyetlerde dışlandığı bilinmektedir. Yunanistan'ın Romalılar tarafından işgal edilmesinden sonra oyunlar eğlence faaliyetlerine dönüştürüldü. Fakat Roma'nın Hristiyanlığı kabul etmesinden sonra, ilkel dini bir tören olarak kabul edilen Olimpiyatlara karşı olan görüşler gelişerek devam etmesi sonunda kilisenin baskısıyla Roma İmparatoru II. Theodosious, M. S. 393 yılında Olimpiyatların yapılmasını yasakladı (Lumpkin ve ark., 2003).

Buda bize Yunan kültüründe de kadınların spor ve rekreasyon etkinliklerine katılımlarına yönelik kısıtlamaların var olduğunu göstermektedir.

Asya Milletlerinin spor alanındaki etkinliklerine bakacak olursak kadınların, Çin de Han Hanedanlığı (M.Ö. 202-M.S. 220) devrinde bir çeşit futbol olan Cujü oynadıkları kayıtlara geçmiştir. 6. Yüzyılda İran'da kadınlar polo oynuyorlardı. Antik Yunanda evlenmemiş bakireler, evlilik tanrıçası Hera'nın adına düzenlenen Hera Oyunlarına katılıyorlardı (Smith, 2008). Yakın tarihe bakacak olursak İngiltere de 19. Yüz yılın sonları ile 20. Yüz yılın başlarında toplumun elit kesiminde ki kadınların golf, tenis, okçuluk ve binicilik sporları ile ilgilenmelerine müsaade ediliyordu. Toplumun çoğunluğunda güçlü olan Viktoryen fikirler etkisiyle kadınsı hareketler ve kıyafetler belirleniyordu. Kadın sporcuların giydiği kıyafetlerden kadın vücudunun görüneceği korkusu hakimdi, (Lumpkin ve ark., 2003). Bu fikir ekseninde modern Dünya da kadının spor aktivitelerine katılımı şekillenmekteydi.

2.5. Olimpiyat Oyunlarında Kadınların Katılımı

Modern Olimpiyatlar da kadınların yıllara göre branşlara katılımı analiz edildiğinde kadınların ilk Olimpiyatlarda olmamaları ve sonrasında her geçen oyunlarda

kadın katılımı artmaktaydı. Olimpiyat Oyunlarında kadın harekâtı kadınların da erkekler gibi tüm branşlarda mücadele etme arzusu ile ivmelenmekteydi. Kadınların modern Olimpiyatlarda varolma savaşı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Kadınların Modern Olimpiyat oyunlarında değişik spor alanlarına katılmalarına müsade tarihlerine bakıldığında, 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında kadınlar 100 metre, 400 metre bayrak yarışı ve 800 metre, yüksek atlama ve disk atma dallarında yarışmışlardır. 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarından sonra 200 metre'nin üzerindeki tüm yarışlar, kadınlar açısından çok yorucu olduğu düşüncesi ile kaldırıldı. Kadınlar 1960'tan sonra Olimpiyat Oyunlarında tekrar 200 metrenin üzerinde ki koşullarda yarışma şansı buldular (Corbett, 1997). 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında maraton, 1988 yılında 10,000 metre yarışı ve 1992'de judo eklenmiştir. 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunlarında ise kadınlar Softball ve Buz hokeyi yarışmalarına dahil edildi (Corbett, 1997).

Kadınların Olimpiyat Oyunları'nda yarışılan müsabakalara katılımı zaman içinde yavaş bir şekilde olmuştur. 2012 yılında kadınlar Olimpiyat Oyunlarında Kadınlar boks müsabakalarında da var olmuşlardır. Olimpiyat Oyunlarının başladığı tarihten, 2016 Rio Olimpiyat oyunlarına kadar ülke, sporcu ve katıldıkları branşların sayısı Tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 2. *Yıllara Göre Olimpiyatlara Katılım Oranları (Women in the Olympic Movement / 22 January 2016)*

YAPILDIĞI YIL/ ŞEHİR	KATILAN ÜLKE SAYISI	TOPLAM SPORCU SAYISI	ERKEK SPORCU SAYISI	KADIN SPORCU SAYISI	KADINLARIN YARIŞTIĞI SPOR DALI	TOPLAM YARIŞMA	KADINLARIN KATILDIĞI YARIŞMA	%
1896 ATİNA	14	245	245	-	-	43	-	-
1900 PARİS	24	997	975	22	2	95	2	2,2
1904 STLOUIS	12	651	645	6	1	91	3	0,9
1908 LONDRA	22	2008	1971	37	2	110	4	1,8
1912 STOKHOLM	28	2407	2359	48	2	102	5	2,0
1920 ANVWRS	29	2626	2561	65	2	154	8	2,4
1924 PARİS	16	3089	2954	135	3	126	10	4,4
1928AMSTERDAM	46	2883	2606	277	4	109	14	9,6
1932 LOS ANGELES	37	1332	1206	126	3	117	14	9
1936 BERLİN	49	3963	3632	331	4	129	15	8,4
1948 LONDRA	59	4104	3714	390	5	136	19	9,5
1952 HELSİNKİ	69	4955	4436	519	6	149	25	10,5
1956MELBOURNE	72	3314	2938	376	6	145	26	13,3
1960 ROMA	83	5338	4727	611	6	150	29	11,4
1964 TOKYO	93	5151	4473	678	7	163	33	13,2
1968 MEXİCOCITY	112	5530	4750	781	7	-	39	14,2
1972 MUNİH	121	7134	6075	1059	8	195	43	14,8
1976 MONTREAL	92	6084	4824	1260	11	198	49	20,7

1980 MOSKOVA	80	5179	4064	1115	12	203	50	21,5
1984 LOSANGELES	140	6829	5263	1566	14	221	62	23
1988 SEOUL	159	8391	6197	2194	17	237	86	25,8
1992BARSELONA	169	9356	6652	2704	19	257	98	28,8
1996 ATLANTA	197	10318	6806	3512	21	271	108	34,2
2000 SIDNEY	199	10651	6582	4069	25	300	132	38,2
2004 ATİNA	201	10625	6296	4329	26	301	125	40,7
2008 PEKİN	204	10942	6305	4637	26	302	127	42,4
2012 LONDRA	204	10,494	5818	4676	26	302	140	44,2
2016 RİO	207	11237	6537	4700	28	306	145	45

Tablo 3. Yaz Olimpiyat Oyunlarında Yıllara Göre Kadın Sporcuların Çeşitli İstatistiksel Verileri (Women in the Olympic Movement / 22 January 2016)

YAPILDIĞI YIL	KADINLARIN KATILDIĞI SPORDALI	TOPLAM KARŞILAŞMA	KADINLARIN KARŞILAŞMALARA KATILIM YÜZDESİ	KADIN KATILIMCILAR	KADIN KATILIMCILAR YÜZDESİ
1900	2	95	2.1	22	2.2
1904	3	91	3.3	6	0.9
1908	4	110	3.6	37	1.8
1912	5	102	4.9	48	2.0
1920	8	154	5.2	63	2.4
1924	10	126	7.9	135	4.4
1928	14	109	12.8	277	9.6
1932	14	117	12.0	126	9
1936	15	129	11.6	331	8.3
1948	19	136	14.0	390	9.5
1952	25	149	16.8	519	10.5
1956	26	151	17.2	376	13.3
1960	29	150	19.3	611	11.4
1964	33	163	20.2	678	13.2
1968	39	172	22.7	781	14.2
1972	43	195	22.1	1,059	14.6
1976	49	198	24.7	1,260	20.7
1980	50	203	24.6	1,115	21.5
1984	62	221	28.1	1,566	23
1988	72	237	30.4	2,194	26.1
1992	86	257	33.5	2,704	28.8
1996	97	271	35.8	3,512	34.0
2000	120	300	40	4,069	38.2
2004	125	301	41.5	4,329	40.7
2008	127	302	42.1	4,637	42.4
2012	140	302	46.4	4,676	44.2
2016	145	306	47.4	4700	45

Tablo 4. *Kış Olimpiyat Oyunlarında Yıllara Göre Kadın Sporcuların Çeşitli İstatistiksel Verileri (Women in the Olympic Movement / 22 January 2016)*

Yapıldığı Yıl	Kadınların Katıldığı Spor Dalı	Toplam Karşılaşma	Kadınların Karşılaşmalara Katılım Yüzdesi	Kadın Katılımcılar	Kadın Katılımcılar Yüzdesi
1924	2	16	12.5	11	4.3
1928	2	14	14.3	26	5.6
1932	2	14	14.3	21	8.3
1936	3	17	17.6	80	12
1948	5	22	22.7	77	11.5
1952	6	22	27.3	109	15.7
1956	7	24	29.2	134	17
1960	11	27	40.7	144	21.5
1964	14	34	41.2	199	18.3
1968	14	35	40.0	211	18.2
1972	14	35	40.0	205	20.5
1976	15	37	40.5	231	20.6
1980	15	38	39.5	232	21.7
1984	16	39	41.0	274	21.5
1988	19	46	41.3	301	21.2
1992	26	57	45.6	488	27.1
1994	28	61	45.9	522	30
1998	32	68	47.1	787	36.2
2002	37	78	47.4	886	36.9
2006	40	84	47.6	960	38.2
2010	41	86	47.7	1.044	40.7
2014	49	98	50.0	1120	40.3

2.6. Temel Hak Olarak Spor

Dünya üzerinde önemli bir takım kuruluşlar tarafından tüm kadınların hakları güvence altına alınırken, spora yönelik hakları da güvence altına alınmıştır. 1978 Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu'nun (UNESCO) 1978'de yürürlüğe aldığı Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Anlaşmasının 1. Maddesinde “her insanın, kişiliğinin gelişmesi için elzem olan spor ve beden eğitiminin, herkesin temel hakkı olduğu” ayrıca 3. Maddeye göre “Beden Eğitimi ve Spor Programların kişilerin ve toplumun gereksinimlerine cevap verecek nitelikte olmalıdır” ibaresini bulundurmaktadır (Beutler, 2008). Ayrıca 2007 yılında yenilenen anlaşmanın 4. Maddesi “Spor yapmak bir insanlık hakkıdır. Her birey hiç bir ayrımcılığa muhatap olmaksızın, karşılıklı anlayış, arkadaşlık, dayanışma ve fair-play (centilmenlik) anlayışını içeren olimpik ruh ile spor yapma imkânına sahip olmalıdır” ibaresini içermektedir (Milli Olimpiyat Komitesi, 2017).

Uluslararası alanda çeşitli kuruluşların aldığı kararlar ve uygulanan yaptırımlar sonunda olumlu gelişmeler ortaya çıkmıştır. 2004 yılında, IOC ve Loughborough Üniversitesi tarafından yapılan saha araştırması sonucunda, uygulamaların olumlu etkisi gözlemlenmiştir. 1980 yılında yapılan oyunlar da kadınların katıldığı müsabaka sayısı 50 ve katılımcı sayısı 1115 iken, 2000 yılında yapılan oyunlar da kadınların katıldığı müsabaka sayısı 120 ve katılımcı sayısı 4069'a ulaşmıştır. Ayrıca spor alanında ki kadın yönetici oranına bakıldığında da bu olumlu gelişmeye benzer olarak 2005 yılından itibaren 5'i Afrika'da, 3'ü Avrupa'da ve 1'i de Amerika'da olmak üzere 9 kadın Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı olarak görev yapmış, 14 Kadın Genel Sekreter de bu süreçte Milli Olimpiyat Komitelerinde görev almıştır (United Nations, 2007).

Bu olumlu gelişmelere rağmen 2008 Pekin Olimpiyat Oyunlarına gelindiğinde 302 organizasyondan 127'sinde 2012 Londra Olimpiyat Oyunları da 302 organizasyondan 140'ında, 2016 Rio Olimpiyat Oyunları da 306 organizasyondan 145'in de kadınlar yer almıştır, yani erkeklerin faaliyet gösterdiği alanların daha yarısına ulaşamamıştır (Milli Olimpiyat Komitesi, 2017).

2.7. Kadın Ve Fiziksel Aktivite

Toplum içinde kadının spora katılımı, kadınların toplum içerisindeki genel statüsünün bir yansımasıdır. Dünya genelinde de kadının konumu ve kendisine biçilen roller düşünüldüğünde, spor içinde kadının sporcu özelliğinden önce cinsiyetiyle değerlendirilerek erkeklerin hakim olduğu alana girmeye çalıştığı söylenebilir. Toplumumuzda çeşitli kesimlerden kadınların fiziksel aktiviteye katılımlarında gözlenen artışla beraber bu konuya yönelik çalışmaların yetersizliği göze çarpmaktadır.

Sosyal yaşamın bir çok alanında olduğu gibi, spor alanında da cinsiyet ayrımı söz konusudur. Spor dallarının cinsiyet bağlamında katılım oranına bakıldığında, erkeklerin farklı şekilde önde olması durumu göze çarpmaktadır. Ancak gelişmişlik düzeyleri farklı toplumlarda oran diğer ülkelere göre kadınlar açısından biraz daha yüksektir. Gelişmiş ülkelerde kadınların spora katılım düzeyiyüksek iken az gelişmiş olan ülkelerde ise bu düzey düşüktür. Bunun sebepleri arasında en önemlisi olarak karşıma toplumun kadına biçtiği rol ya da kadının kendisine biçtiği rol çıkmaktadır. Genel olarak kadının spora katıldığında, tenis, yüzme, paten gibi artistik ve estetik branşları seçmesi önerilmektedir (Açıkçada ve ark., 1990).

Birçok bilim adamına göre insan organizması hareket etsin diye yaratılmıştır. Bu bağlamda kadınlarda en az erkekler kadar hangi açıdan bakılırsa bakılsın (sağlık, estetik, fiziksel, performans vb.) spor yapmalıdır. Toplumda kadının aile yaşantısından tutunda iş hayatına kadar üstlendiği görev açısından bakıldığında ise büyük önem taşımaktadır (Açıkçada ve ark., 1990).

2.8. Ülkemiz Kadınlarının Olimpiyat Oyunlarına Katılımı

Ülkemizde spora katılım konusunda bahsetmek için öncelikle Dünyanın en büyük spor organizasyonu olan Olimpiyat Oyunlarına yıllara göre katılım oranına bakmak faydalı olacaktır. Oyunlara Türkiye'nin kadınlardaki ilk katılımı Suat Aşani ve Halet Çambel ile 1936 Yaz Olimpiyatları'nda eskrim dalında olmuştur.

1948 Londra Olimpiyat Oyunlarına Üner Teoman atletizm 100 m. 1952 Helsinki Olimpiyat Oyunlarına kadın katılımı yok (VAN G.S. İ.M. 2018).

1956 Melbourn Olimpiyat Oyunlarına kadın katılımı yok. 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarına Atletizm 3 kadın (Gül Çiray, Aycan Önel, Canel Konvur) katılımı gerçekleşmiş (VAN G.S. İ.M. 2018).

1964 Tokyo Olimpiyat Oyunlarına kadın katılımı yok. 1968 Mexico Olimpiyat Oyunlarına kadın katılımı yok (VAN G.S.İ.M. 2018).

1972 Münih Olimpiyat Oyunlarına Kafilede bir Eskrimci Kadın Flöre Sporcumuz Özden Ezinler bulunmaktaydı (VAN G.S.İ.M. 2018).

1976 Motreal Olimpiyat Oyunlarına Yüzme 1 (Peri Suzan Özkum) kadın katılımcı bulunmaktaydı (VAN G.S. İ.M. 2018).

1980 Moskova Olimpiyat Oyunlarına Türkiye katılmadı (VAN G.S. İ.M. 2018).

1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarına Peri Suzan Özkum (Yüzme) Tülin Çavlı (Okçuluk) toplamda 2 sporcu (VAN G.S. İ.M.2018).

1988 Seul Kafilede kadın sporcular olarak Zeynep Oka (Atıcılık), Semra Aksu (Atletizm), Elif Ekşi, Huriye Ekşi, Selda Ünsal (Okçuluk), Züleyha Tan (Taekwondo) olmak üzere toplamda 6 kadın sporcu bulunmaktaydı (VAN G.S. İ.M., 2018).

Türkiye 1992 Barselona Olimpiyatlarına Hülya Şenyurt, Derya Çalışkan (Judo), Arzu Tan, Ayşegül Ergin, Abbe Kıvrık (Taekwondo), Natalya Nasaridze, Zehra Ötem, Elif Ekşi (Okçuluk) olmak üzere toplamda 8 kadın sporcu (VAN G.S.İ.M., 2018).

Türkiye 1996 Atlanta'ya Aysel Taş, Serap Aktaş (Atletizm), Hülya Şenyurt, İlkur Kobaş (Judo), Natalya Nazaridze, Elif Ekşi, Elif Altınkaynak (Okçuluk), Ayşe Sözen (Yelken), Nida Zühal (Yüzme) olmak üzere toplamda 9 kadın sporcu (VAN G.S. İ.M., 2018).

Türkiye, 2000 Sydney Olimpiyatlarına, Ayşe Kil (Atıcılık), Süreyya Ayhan, Ebru Kavaklıoğlu, Oksana Mert, Ruhan İşim (Atletizm), Neşe Şensoy(Judo), Natalia Nasaridze, Zekiye Keskin Şatır, Elif Altınkaynak (Okçuluk), Hamide Bıkçın Tosun (Taekwondo), İlkur Akdoğan (Yelken), Ayşe Diker, İlkay Dikmen, Derya Erke(Yüzme) olmak üzere toplamda 14 kadın sporcu (VAN G.S. İ.M., 2018).

Türkiye 2004 Atina Olimpiyatlarına, Binnaz Uslu, Elvan Abeylegesse, Ebru Kavaklıoğlu, Tezata Dengersa, Anzhela Atroshchenka, Lale Öztürk, Yeliz Ay, Candegir Kılıçer Oğuz (Atletizm), Nurcan Taylan, Aylin Daşdelen Sibel Şimşek (Halter), Neşe Şensoy (Judo), Zekiye Keskin Şatır, Damla Günay, Natalia Nasaridze (Okçuluk), Yasemin Özlem Taşkın, Gülşah Gönenç, İlkay Dikmen, Şadan Derya Erke (Yüzme) olmak üzere toplam 19 kadın sporcu (VAN G.S.İ.M., 2018).

Türkiye 2008 Pekin Olimpiyatına, Elvan Abeylegesse, Melis Mey, Sviatlana Sudak, Bahar Doğan, Alemitu Bekele, Aslı Çakır, Türkan Erişmiş, Merve Aydın, Özge Gürler, Nevin Yanıt (Atletizm), Sibel Özkan (Halter), Melek Hu (Masa Tenisi), Azize Tanrıku, Sibel Güler (Taekwondo), Zekiye Keskin Şatır (Okçuluk), Sedef Köktentürk (Yelken), İris Roseberge, Gülşah Gönenç, Dilara Buse Günaydın (Yüzme) olmak üzere 19 kadın sporcu katılmıştır (VAN G.S.İ.M., 2018).

2012 Londra olimpiyat oyunlarına Ülkemiz toplam 114 sporcu ile katılmış ve bu sporcuların 66'sını kadın sporcular oluşturmaktaydı. Bu rakam ülkemiz açısından kadın sporcuların Olimpiyat oyunlarına katılımı açısından bir dönüm noktasını oluşturmaktaydı. Kadınların katılım oranının artması ve erkek sporcuların sayısını geçmesi elbette 12 kişiden oluşan 2 kadın takımının (basketbol ve voleybol) olması istatistik açısından bozucu bir etkisi oluşturmuştur. Fakat kadın basketbol ve voleybol takımları çıkarılsa dahi Türkiye 2012 de tarihinin en yüksek kadın sporcu katılım oranını yakalamıştı.

Tablo 5'de görüldüğü üzere Türkiye 1980 öncesi Olimpik kabilelerinde kadınların kayda değer bir rolü yokken 1984 Los Angeles oyunları ile giderek artan sporcu katılımı oranı ile birlikte, kadın katılım oranının da arttığı gözükmiştir. Bu artan

kadın sporcu katılım oranı, Türkiye'ye aynı zamanda madalya olarak da geri dönecekti. 1992 yılında Barcelona'da gerçekleştirilen Yaz Olimpiyat Oyunlarında Judo 48 kiloda bronz madalya kazanan Hülya Şenyurt, bu başarısıyla Türk spor tarihine geçmiştir. Sonraki Olimpiyat Oyunlarına bakıldığında ise 2000 Sydney Olimpiyat Oyunlarında Hamide Bıçkın Taekwando da 57 kg Bronz, 2004 Atina Olimpiyat Oyunlarında Nurcan Taylan, Halter 48 kg altın madalya kazanmıştır (VAN G.S.İ.M., 2018).

Pekin'de kazanılan 8 madalyanın 4'ü, Londra'da ise 5 madalyanın 3'ü kadın sporcularımıza aittir. Erkeklerin yaklaşık olarak iki katı kadın sporcunun katıldığı (9 erkeğe karşın 17 kadın) atletizm branşında olimpiyat tarihimizin ilk altın madalyasını bir kadın sporcumuz tarafından kazandı (VAN G.S. İ.M., 2018).

2016 Rio yaz olimpiyatlarında ülkemiz 55 erkek 48 kadın toplamda 103 sporcuyla katılmış, 1 altın 3 gümüş 4 bronz madalya alarak toplam 8 madalya elde etmiş ve ülke sıralamasında 41. sırada yer almıştır. Oyunlarda tek madalya alan kadın sporcu Taekwando branşın da Nur Tatar olmuştur. Rio Olimpiyatları öncesindeki iki Olimpiyat Oyunları baz alınarak incelenecek olursa kadın sporcularımızın madalya sayısının düşmesinin yanında kadın sporcu katılım oranının da azaldığı göze çarpmaktadır. Tablo 5'de Olimpiyat oyunlarında Türk kadın sporcuların yıllara göre aldıkları madalya sıralaması görülmektedir (Milli Olimpiyat Komitesi, 2017).

Tablo 5. *Olimpiyat Oyunlarında Kadın Sporcularımızın Elde Ettiği Madalya Sayısı (VAN G.S.İ.M. 2018).*

Olimpiyatlar	İsim	Kategori (dal)	Kilo/metre	Derece
1992 Barcelona	Hülya Şenyurt	Judo	48 kg.	Bronz
2000 Sidney	Hamide Bıçkın	Taekwondo	57 kg	Bronz
2004 Atina	Nurcan Taylan	Halter	48 kg	Altın
2008 Pekin	Elvan Abeylegesse	Atletizm	5000 m.	Gümüş
2008 Pekin	Elvan Abeylegesse	Atletizm	10000 m.	Gümüş
2008 Pekin	Azize Tanrıku	Taekwondo	57 kg	Gümüş
2008 Pekin	Sibel Özkan	Halter	48 kg	Gümüş
2012 Londra	Aslı Çakır Alptekin	Atletizm	1500 m.	Altın
2012 Londra	Gamze Bulut	Atletizm	1500 m.	Gümüş
2012 Londra	Nur Tatar	Taekwondo	67 kg.	Gümüş
2016 Rio	Nur Tatar	Taekwondo	67 kg.	Bronz

Londra 2012'ye katılan ve sayıları 11 bine yaklaşan sporcuların 4.900 kadını, geri kalanı erkekti. Öte yandan bu oran, Olimpiyat tarihindeki en yüksek rakam olmuştur. Oyunlarda kadın oranında hızlı artış son 40 yılda ivme kazanmıştır. Bunun arkasında kısmen olimpiyat komitesinin değişen dünyaya uyum sağlama ihtiyacı olabilir. 1981 yılına kadar bütün üyeleri erkek olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi bugün de nispeten erkek ağırlıklıdır (106 üyenin 86'si erkek). Ancak kadınların spora daha fazla katılmasını teşvik edici programlar uygulanmaktadır.

2.9. İlimiz Kadın Sporcularının Ulusal Ve Uluslar Arası Sportif Başarı Durumu

Van İlindeki eğitim öğretime katılan öğrenci sayısına bakılacak olursa orta öğretim ve lise düzeyindeki öğrenci sayısı yaklaşık olarak 200 bin civarındadır. Bu sayının spor açısından potansiyel olduğunu Spor Genel Müdürlüğü tarafından da kabul edilmektedir. Bu amaçla 2018 yılından itibaren orta eğitime devameden öğrencileri yetenek taramasına tabi tutmaya yönelik bir çalışma başlatılmıştır. İlimizde lisanslı sporcu sayısına bakıldığında, toplam 41.184 lisanslı sporcu bulunurken, bunların 9.455'inin aktif olduğu, yine lisanslı sporcuların 10.273'ü kadın sporculardan oluştuğu, bunların ise 2.250'sinin sadece aktif kadın sporcular olduğu görülmektedir (VANG.S.İ.M., 2018).

Yukarıdaki bilgiler ışığında ilimizin lisanslı sporcuların % 24,94'ünü kadın sporcular oluştururken, aktif lisanslı sporcu sayısına bakılacak olursa % 21,90 oranında aktif kadın sporcunun olduğu gözükmektedir.

2017 yılında Van ilinde lisanslı sporcu olup Milli takıma alınan sporculara bakılacak olursa toplam 13 spor dalında 36 sporcunun Milli takıma girmeye hak kazandığı görüldü. Bunların sadece % 4'ünü kadın sporcular oluşturmaktadır. Kadın sporcuların yüzdeleri oranı ise % 11.11 dir (VANG.S.İ.M., 2018).

3. BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma Anket yöntemi kullanılarak Van İlinde farklı liselerde öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılımlarında dini inançlarının rolünün olup olmadığının belirlenebilmek amacı ile yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Problemi

Günümüzde küreselleşen dünyada sporun geldiği nokta tartışılmaz derecede öneme sahiptir. 2014 yılında yürürlüğe giren Olimpik Anlaşmanın 4. ve 5. maddeleri, spor yapmak insan haklarından birisidir. Her ferdin, ayırım gözetmeksizin ve olimpizm ruhu ile spor yapma hakkı vardır. Bu da karşılıklı anlayış, dostluk, dayanışma ve fair-play anlamına gelir. Spor organizasyonu, yönetimi ve yürütmesi bağımsız spor kurumları tarafından gerçekleştirilmelidir. Ülke, kişi, ırk, din, siyaset, cinsiyet ve diğer herhangi ayırım Olimpik Harekete dahil olma prensiplerine aykırıdır diye ifade edilmektedir (Milli Olimpiyat Komitesi, 2017). Bu maddelerden hareketle ülkemiz gibi İslam inancının hakim olduğu toplumlarda spor faaliyetlerine kadınların katılımı ile ilgili birtakım kişisel, sosyal, çevresel ve inançsal sorunlar yaşanmaktadır. Bu İnanç ve şahsi düşüncelerin olumsuzluklarının kadınların spor faaliyetlerine katılımını etkilemesi çalışmanın problemini teşkil etmektedir.

3.2. Araştırmanın Amacı

Sosyal bir varlık olan insan içinde yaşadığı toplumun etkisi altındadır. Modern olimpiyatların düzenlendiği 1896 Haziranından günümüze olimpik hareketin seyri incelenecek olursa inanç ve ırk fark etmeksizin erkek hâkimiyeti gözükmektedir. 2012 Londra olimpiyat oyunlarında kadınlarında oyunlardaki erkeklerin katıldığı tüm müsabakalara katılma hakkını elde etmesi ile kadınlar açısından eşitlik sağlanmıştır. Oyunlara katılan İslam ülkelerinin kadın katılımcı sayısına bakılınca eşitsizliğin varlığı net olarak gözükmektedir. Ülkemizde spora katılım açısından resmi olarak bir engel

olmasada inanç ve sosyal açıdan kadınların spor faaliyetlerine katılımında bir baskının olabileceği düşünülmektedir. Böyle bir baskının olup olmadığını, varsa hangi düzeyde olduğunu belirlenebilmesi, ayrıca çalışmaya dahil edilen katılımcılar inançları ekseninde sportif faaliyetlere bakış açılarının belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Fiziksel aktiviteye katılım konusunda Dünya Sağlık Örgütü küresel bir politika izlemektedir. Bunun yanında Milli olimpiyat komitesinde 2014 yılından itibaren yürürlükte olan bir antlaşma yayınlamıştır. Uluslararası antlaşmalar kapsamında bağlayıcı olan bu iki kuruluşun ülkemizde de yürüttüğü faaliyetlerin yanında ülkemizde Spor Bakanlığının kadınların spora katılımını arttırmaya yönelik faaliyetleri bulunmaktadır. Ülkemiz açısından bakınca kadınların sportif faaliyetlere katılımı oranı erkeklerin gerisinde kalmaktadır. Bu çalışma, dini ve sosyal gerekçelerin kadınların sportif faaliyetlere katılmalarını etkileyip etkilemediğinin belirlenebilmesinde, böyle bir durum söz konusu ise buna yönelik çalışmaların başlatılabilmesinde önem arz etmektedir.

3.4. Evren Ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Van İli Tuşba, İpekyolu ve Ederemit İlçelerinde bulunan Edremit Andadolu Lisesi, Edremit İmam Hatip Lisesi, Türk Telekom Fen Lisesi, Vestel Kız Meslek Lisesi ve Güzel Sanatlar Lisesin de eğitim ve öğretimlerini sürdüren 500 kadın öğrenci oluşturdu. Evren oluşturulurken, Van merkez ilçeleri olan Tuşba, İpekyolu ve Ederemit ilçelerinde bulunan Andadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Kız Meslek Lisesi ve Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenime devam eden gönüllü kadın öğrenciler seçildi. Anket doldurulmadan önce; katılımcılara anketin ne amaçla hazırlandığı anlatıldı, elde edilen sonuçların nerde kullanılacağı hususunda gerekli bilgiler açık bir biçimde anlatıldı daha sonra anketin bilgilendirme bölümünü okumaları istendi. Araştırmaya dahil edilen liseler belirlenirken sanatsal, sporsal, mesleki ve fen lisesi olmaları göz önüne alındı. Böylece Van İlinde eğitim ve öğrenime devam eden lise düzeyi öğrencilerinin örneklem grubu oluşturuldu.

3.5. Veri Toplama Teknikleri

Çalışmaya başlamadan önce Van Milli Eğitim Müdürlüğü İle gerekli yazışmalar yapılarak izin alındı. Çalışma için hazırlanan (EK-1) anket formu spor, ilahiyatçı ve istatistik alanında uzman öğretim üyelerinin görüşleri alınarak 41 soru ile sınırlandırıldı. Öğrenciler 25 kişilik guruplar oluşturacak şekilde ayrılarak anket formu hakkında bilgilendirildi ve daha sonra anketi doldurmaları sağlandı.

Dağıtılan anketlerin eksik ve hatalı olmaları durumu göz önüne alınarak toplamda 650 anket dağıtıldı. Eksik ve hatalı doldurulan anketler ayıklanarak her okuldan 100, toplamda 500 anket değerlendirmeye alındı.

3.6. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldı. Bu verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılarak anketteki soru maddelerinin Frekans dağılımlarına, soru maddeleri arasındaki çapraz ilişkileri belirleyebilmek için croostab ve soru maddeleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için ise Ki-kare testi uygulandı.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, yapılan çalışma sonucunda elde edilen istatistiksel veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 6: *Katılımcıların Ramazan Ayında Oruç Tutarım ve Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım Sorularına Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımları*

SORU	SEÇENEKLER	N	%
Ramazan Ayında Oruç Tutarım	Kesinlikle katılmıyorum	27	5,4
	Katılmıyorum	11	2,2
	Kısmen Katılıyorum	39	7,8
	Katılıyorum	117	23,4
	Kesinlikle katılıyorum	306	61,2
Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım	Toplam	500	100
	Kesinlikle katılmıyorum	38	7,6
	Katılmıyorum	78	15,6
	Kısmen Katılıyorum	116	23,2
	Katılıyorum	117	23,4
	Kesinlikle katılıyorum	151	30,2
	Toplam	500	100

Katılımcıların “Ramazan Ayında Oruç Tutarım” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde, % 84,6’nın üzerindeki katılımcının oruç tutma konusunda olumlu yönde cevap verdikleri, Katılımcıların “Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım” sorusuna da verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 53,6’nın üzerindeki katılımcının namaz kılma konusunu desteklemeye yönelik cevaplar verdikleri görüldü

Tablo 7: Katılımcıların *Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah'ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı* ile Katılımcıların *Din, Hayatın Anlamını Kavrama ve Birçok Soruya Cevap Bulmada Bana Yardımcı Olur Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı*

SORU	SEÇENEKLER	N	%
Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah'ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım	Kesinlikle katılmıyorum	17	3,4
	Katılmıyorum	20	4,0
	Kismen Katılıyorum	106	21,2
	Katılıyorum	174	34,8
	Kesinlikle katılıyorum	183	36,6
Din, Hayatın Anlamını Kavrama ve Birçok Soruya Cevap Bulmada Bana Yardımcı Olur	Toplam	500	100
	Kesinlikle katılmıyorum	21	4,2
	Katılmıyorum	21	4,2
	Kismen Katılıyorum	71	14,2
	Katılıyorum	157	31,4
	Kesinlikle katılıyorum	230	46,0
	Toplam	500	100

Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah'ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %71,4'ün üzerindeki katılımcının yaşamlarında Allah'ın hoşnutluğunu önemseydiği, Katılımcıların “Din, Hayatın Anlamını Kavrama ve Birçok Soruya Cevap Bulmada Bana Yardımcı Olur” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 77,4'ün üzerindeki katılımcının destekler yönde cevaplar verdiği görüldü.

Tablo 8: *Katılımcıların İnsanlar Hayatlarını İnançlarına Göre Düzenlemelidir Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı ile Katılımcıların Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalıdır Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı*

SORU	SEÇENEKLER	N	%
İnsanlar Hayatlarını İnançlarına Göre Düzenlemelidir	Kesinlikle katılmıyorum	26	5,2
	Katılmıyorum	32	6,4
	Kısmen Katılıyorum	102	20,4
	Katılıyorum	169	33,8
	Kesinlikle katılıyorum	171	34,2
Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalıdır	Toplam	500	100
	Kesinlikle katılmıyorum	22	4,4
	Katılmıyorum	55	11,0
	Kısmen Katılıyorum	151	30,2
	Katılıyorum	150	30,0
	Kesinlikle katılıyorum	122	24,4
	Toplam	500	100

Katılımcıların “İnsanlar Hayatlarını İnançlarına Göre Düzenlemelidir” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde % 68 oranındaki katılımcı destekler cevaplar verdi. Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalıdır” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 54,4 oranındaki katılımcının ise destekler yönde cevaplar verdiği görüldü.

Tablo 9: *Katılımcıların Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı ile Katılımcıların Hayatımı Spor Yapararak Kazanmak İsterim Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı*

SORU	SEÇENEKLER	N	%
Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum	Kesinlikle katılmıyorum	26	5,2
	Katılmıyorum	62	12,4
	Kısmen Katılıyorum	214	42,8
	Katılıyorum	142	28,4
	Kesinlikle katılıyorum	56	11,2
	Toplam	500	100
Katılımcıların Hayatımı Spor Yapararak Kazanmak İsterim Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı	Kesinlikle katılmıyorum	56	11,2
	Katılmıyorum	102	20,4
	Kısmen Katılıyorum	126	25,2
	Katılıyorum	104	20,8
	Kesinlikle katılıyorum	112	22,4
	Toplam	500	100

Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde, % 39,6 oranındaki katılımcının destekler yönde, %17’lik bir orandaki katılımcının ise kendini dindar görmediğine yönelik cevaplar verdikleri görüldü. Katılımcıların “Hayatımı Spor Yapararak Kazanmak İsterim” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 43,2 oranındaki katılımcı tercih ederken, % 31’lik bir orandaki katılımcının ise hayatını spor yaparak kazanmak istemediği sonucuna ulaşıldı.

Tablo 10: *Katılımcıların Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı ile Katılımcıların Spor Faaliyetlerine Katılım Dersleri Olumsuz Etkiler Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı*

SORU	SEÇENEKLER	N	%
Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir	Kesinlikle katılmıyorum	32	6,4
	Katılmıyorum	18	3,6
	Kısmen Katılıyorum	41	8,2
	Katılıyorum	139	27,8
	Kesinlikle katılıyorum	270	54,0
	Toplam	500	100
Spor Faaliyetlerine Katılım Dersleri Olumsuz Etkiler	Kesinlikle katılmıyorum	157	31,4
	Katılmıyorum	153	30,6
	Kısmen Katılıyorum	101	20,2
	Katılıyorum	47	9,4
	Kesinlikle katılıyorum	42	8,4
	Toplam	500	100

Katılımcıların “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %81,8 oranındaki katılımcı tercih ederken, %10 orandaki katılımcının ise sporun ibadetlere engel olabileceğine yönelik cevaplar verdikleri tespit edildi. Katılımcıların “Spor Faaliyetlerine Katılım Dersleri Olumsuz Etkiler” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %17,8 oranındaki katılımcının destekler yönde cevaplar verdikleri, %62 orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin dersleri olumsuz etkilemeyeceği düşüncesine yönelik cevaplar verdikleri belirlendi.

Tablo 11: *Katılımcıların Sporun Fiziksel Gelişimi Sağlamada ve Sağlıklı Bir Bünyeye Sahip Olmada Önemli Rolü Vardır Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı ile Katılımcıların Beden Eğitimi Dersleri Uygun Alanlarda ve Malzemelerle Yapılırsa Daha Fazla İlgi Çeker Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı*

SORU	SEÇENEKLER	N	%
Sporun Fiziksel Gelişimi Sağlamada ve Sağlıklı Bir Bünyeye Sahip Olmada Önemli Rolü Vardır	Kesinlikle katılmıyorum	24	4,8
	Katılmıyorum	18	3,6
	Kısmen Katılıyorum	33	6,6
	Katılıyorum	129	25,8
	Kesinlikle katılıyorum	296	59,2
	Toplam	500	100
Beden Eğitimi Dersleri Uygun Alanlarda ve Malzemelerle Yapılırsa Daha Fazla İlgi Çeker	Kesinlikle katılmıyorum	20	4,0
	Katılmıyorum	20	4,0
	Kısmen Katılıyorum	45	9,0
	Katılıyorum	132	26,4
	Kesinlikle katılıyorum	282	56,4
	Toplam	500	100

Katılımcıların “Sporun Fiziksel Gelişimi Sağlamada ve Sağlıklı Bir Bünyeye Sahip Olmada Önemli Rolü Vardır” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde % 85 oranındaki katılımcının katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabını vererek ifadeyi desteklediği, % 8,4 orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin sağlıkla ilişkili olmadığı düşüncesine yönelik cevaplar verdikleri belirlenirken, katılımcıların “Beden Eğitimi Dersleri Uygun Alanlarda ve Malzemelerle Yapılırsa Daha Fazla İlgi Çeker” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde % 82,8 oranındaki katılımcının destekler yönde cevap verirken %8 orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin ilgi çekici olamayacağı düşüncesinde olduğu sonucuna ulaşıldı.

Tablo 12: Katılımcıların Spor Yapmak Kendine Güveni Arttırır Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı ile Katılımcıların Spor Etkinlikleri Kişiyi Fiziksel ve Ruhsal Olarak Rahatlatır Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans Dağılımı

SORU	SEÇENEKLER	N	%
Spor Yapmak Kendine Güveni Arttırır	Kesinlikle katılmıyorum	26	5,2
	Katılmıyorum	24	4,8
	Kısmen Katılıyorum	67	13,4
	Katılıyorum	147	29,4
	Kesinlikle katılıyorum	236	47,2
Spor Etkinlikleri Kişiyi Fiziksel ve Ruhsal Olarak Rahatlatır	Toplam	500	100
	Kesinlikle katılmıyorum	22	4,4
	Katılmıyorum	20	4,0
	Kısmen Katılıyorum	48	9,6
	Katılıyorum	140	28,0
	Kesinlikle katılıyorum	270	54,0
	Toplam	500	100

Katılımcıların “Spor Yapmak Kendine Güveni Arttırır” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %76,6 oranındaki katılımcının olumlu yönde, %10 orandaki katılımcının ise spor yapmanın kendine güveni arttırmayacağı düşüncesine yönelik cevaplar verdiği belirlendi. Katılımcıların “Spor Etkinlikleri Kişiyi Fiziksel ve Ruhsal Olarak Rahatlatır” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde % 82 oranındaki katılımcının pozitif cevaplar verdikleri sonucuna ulaşılırken, % 8,4 orandaki katılımcının ise spor etkinliklerinin fiziksel ve ruhsal olarak kişiyi etkilemeyeceğine yönelik cevaplar verdiler.

Tablo 13: Okul Türüne Göre Katılımcıların “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Okul Türü		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir	N						
	%						
Edremit And. Lisesi	N	4	6	7	30	53	100
	%	4.0	6.0	7.0	30.0	53.0	100
Edremit İmam Hatip Lisesi	N	11	6	8	21	54	100
	%	11.0	6.0	8.0	21.0	54.0	100
Türk Telekom Fen Lisesi	N	5	2	14	32	47	100
	%	5.0	2.0	14.0	32.0	47.0	100
Vestel Kız Meslek Lisesi	N	6	2	5	29	58	100
	%	6.0	2.0	5.0	29.0	58.0	100
Güzel Sanatlar Lisesi	N	6	2	7	27	58	100
	%	6.0	2.0	7.0	27.0	58.0	100
Toplam	N	32	18	41	139	270	500
	%	6.4	3.6	8.2	27.8	54.0	100

p=0.373

Tablo 13, “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” sorusuna çalışmaya dâhil edilen farklı okullardaki öğrencilerin verdikleri cevaplar açısından incelendiğinde, “kesinlikle katılmıyorum” ifadesini desteklediği bulanların oranı Edremit Anadolu Lisesi % 4, Edremit İmam Hatip Lisesi % 11, Türk Telekom Fen Lisesinde % 5, Vestel Kız Meslek Lisesi % 6, Güzel Sanatlar Lisesi % 6’dır, “kesinlikle katılıyorum” ifadesini destekler yönde bulanların okullara göre oranı ise Edremit Anadolu Lisesi % 53, Edremit İmam Hatip Lisesi %54, Türk Telekom Fen Lisesinde % 47, Vestel Kız Meslek Lisesi % 58, Güzel Sanatlar Lisesi % 58’dir.

Tablo 14: Okul Türüne Göre Katılımcıların “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Okul Türü		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor							
Edremit And. Lisesi	N	28	26	19	11	10	94
	%	29,8	27,7	20,2	11,7	9,6	97,6
Edremit İmam Hatip Lisesi	N	21	13	19	15	30	98
	%	21,9	13,5	19,8	14,6	30,2	97,3
Türk Telekom Fen Lisesi	N	14	30	22	15	16	97
	%	14,4	30,9	22,7	15,5	16,5	100
Vestel Kız Meslek Lisesi	N	26	21	19	14	17	97
	%	26,8	21,6	19,6	14,4	17,5	99,9
Güzel Sanatlar Lisesi	N	26	22	24	17	9	98
	%	26,5	22,4	24,5	17,3	9,2	99,9
Toplam	N	115	112	103	71	81	482
	%	23,9	23,2	21,4	14,7	16,6	99,8

p= 0.016

Tablo 14’de katılımcıların “Okul Türüne Göre Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” sorusuna çalışmaya dâhil edilen farklı okullardaki öğrencilerin verdikleri cevaplar açısından incelendiğinde, “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı Edremit Anadolu Lisesi % 29.8, Edremit İmam Hatip Lisesi % 21.9, Türk Telekom Fen Lisesinde % 14.4, Vestel Kız Meslek Lisesi % 26.8, Güzel Sanatlar Lisesi % 26.5’dir, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenler okullara göre oranı ise Edremit Anadolu Lisesi % 9.6, Edremit İmam Hatip Lisesi % 30.2, Türk Telekom Fen Lisesinde % 16.5, Vestel Kız Meslek Lisesi % 17.5, Güzel Sanatlar Lisesi %9.2’dir.

Tablo 15: Katılımcuların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” İfadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir	Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı						Toplam
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum		
Kesinlikle katılmıyorum	N 10	3	3	0	6	22	
	% 45,5	13,6	13,6	0,0	27,3	100	
Katılmıyorum	N 5	5	2	17	28	57	
	% 7,3	7,3	3,6	30,9	50,9	100	
Kısmen Katılıyorum	N 10	6	13	46	76	151	
	% 6,6	4,0	8,6	30,5	50,3	100	
Katılıyorum	N 4	2	10	51	81	148	
	% 4,0	1,3	6,7	34,0	54,0	100	
Kesinlikle katılıyorum	N 2	3	13	25	79	122	
	% 1,6	2,5	10,7	20,5	64,8	100	
Toplam	N 32	18	41	139	270	500	
	% 6,4	3,6	8,2	27,8	54,0	100	

p= 0.000

Tablo 15, “Yaşamdaki problemleri çözme de dini inançlara dayanarak Çözüm aranmalı” sorusu ile “Spor yapmak ibadet etmeye engel değildir” çalışmaya dâhil edilen öğrencilerin verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında, “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 45.5, “Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 7.3, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini doğru bulanların oranı % 8.6, “Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 34.0, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 64.8 dir.

Tablo 16: Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” İfadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Katılımcıların Verdikleri Cevapların Dağılımı

		Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı					
Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Kesinlikle katılmıyorum	N	10	4	1	3	4	22
	%	45,5	18,2	4,5	13,6	18,2	100
Katılmıyorum	N	19	19	5	8	4	55
	%	34,5	34,5	9,1	14,5	7,3	100
Kısmen Katılıyorum	N	31	39	43	21	17	151
	%	20,5	25,8	28,5	13,9	11,3	100
Katılıyorum	N	30	36	35	27	22	150
	%	20,0	24,0	23,3	18,0	14,7	100
Kesinlikle katılıyorum	N	29	17	22	17	37	122
	%	23,8	13,9	18,0	13,9	30,3	100
Toplam	N	119	115	106	76	84	500
	%	6,4	3,6	8,2	27,8	54,0	100

P=0.000

Tablo 16 Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözme De Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 45.5, “Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 34.5, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 28.5, “Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 18.0, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı ise % 30.3 tür.

Tablo 17: Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” İfadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı							
Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
	%	2,7	9,1	13,6	27,3	27,3	100
Katılmıyorum	N	3	6	8	13	25	55
	%	5,5	10,9	14,5	23,6	45,5	100
Kısmen Katılıyorum	N	9	7	17	53	65	151
	%	6,0	4,6	11,3	35,1	43,0	100
Katılıyorum	N	7	4	10	38	81	140
	%	4,7	2,7	6,7	32,0	54,0	100
Kesinlikle katılıyorum	N	5	5	11	23	78	122
	%	4,1	4,1	9,0	18,9	63,9	100
Toplam	N	29	24	49	143	255	500
	%	5,8	4,8	9,8	28,6	51,0	100

P=0,001

Tablo 17 Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” ifadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 22.7, “Katılmıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 10.9, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 11.3, “Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 32.0, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 63.9 dur.

Tablo 18: Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” İfadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım							
Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Kesinlikle katılmıyorum	N	8	4	0	3	2	17
	%	47,1	23,5	00	17,6	11,8	100
Katılmıyorum	N	3	2	2	2	11	20
	%	15,0	10,0	10,0	10,0	55,0	100
Kısmen Katılıyorum	N	9	3	12	2	55	81
	%	8,5	2,8	11,3	25,5	51,9	100
Katılıyorum	N	3	5	11	71	84	173
	%	1,7	2,9	6,3	40,8	48,3	100
Kesinlikle katılıyorum	N	9	4	16	36	118	183
	%	4,9	2,2	8,7	19,7	64,5	100
Toplam	N	32	18	41	139	270	500
	%	6,4	3,6	8,2	27,8	54,0	100

P=0,000

Tablo 18 Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” ifadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 47.1, “Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 10.0, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 11.3, “Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 40.8, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 64.5 dir.

Tablo 19: Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” İfadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım							
Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Kesinlikle katılmıyorum	N	8	3	2	1	3	17
	%	47,1	17,6	11,8	5,9	17,6	100,0
Katılmıyorum	N	6	5	3	2	4	20
	%	30,0	25,0	15,0	10,0	20,0	100,0
Kısmen Katılıyorum	N	30	22	26	14	14	106
	%	28,3	20,8	24,5	13,2	13,2	100,0
Katılıyorum	N	31	46	40	33	24	174
	%	17,8	26,4	23,0	19,0	13,8	100,0
Kesinlikle katılıyorum	N	44	39	35	26	39	183
	%	24,0	21,3	19,1	14,2	21,3	100,0
Toplam	N	119	115	106	76	84	500
	%	23,8	23,0	21,2	15,2	16,8	100,0

P=0,268

Tablo 19 Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 47.1, “Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 25.0, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 24.5, “Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 19.0, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 21.3dür.

Tablo 20: Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” İfadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” İfadesine Katılımcıların Verdikleri Cevapların Dağılımı

Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım							
Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Kesinlikle katılmıyorum	N	5	4	3	2	3	17
	%	29,4	23,5	17,6	11,8	17,6	100
Katılmıyorum	N	1	1	2	6	10	20
	%	5,0	5,0	10,0	30,0	50,0	100
Kısmen katılıyorum	N	7	4	15	30	50	106
	%	6,6	3,8	14,2	28,3	47,2	100
Katılıyorum	N	5	10	14	66	79	174
	%	2,9	5,7	8,0	37,9	45,4	100
Kesinlikle katılıyorum	N	11	5	15	39	113	183
	%	6,0	2,7	8,2	21,3	61,7	100
Toplam	N	29	24	49	143	255	500
	%	5,8	4,8	9,8	28,6	51,0	100

p=0.268

Tablo 20 Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” ifadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 29.4, “Katılmıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 5.0, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 14.2, “Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 37.9, Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 61.7 dir.

Tablo 21: Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” İfadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir		Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum					Toplam
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	
Kesinlikle katılmıyorum	N	7	0	4	4	11	26
	%	26,9	0,0	15,4	15,4	42,3	100
Katılmıyorum	N	5	4	5	22	26	62
	%	8,1	6,5	8,1	35,5	41,9	100
Kısmen Katılıyorum	N	8	7	19	66	114	214
	%	3,7	3,3	8,9	30,8	53,3	100
Katılıyorum	N	5	5	10	42	80	142
	%	3,5	3,5	7,0	29,6	56,3	100
Kesinlikle katılıyorum	N	7	2	3	5	39	56
	%	12,5	3,6	5,4	8,9	69,6	100
Toplam	N	32	18	41	139	270	500
	%	6,4	3,6	8,2	27,8	54,0	100

p= 0.268

Tablo 21 Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” ifadesiyle “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 26.9, “Katılmıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 6.5, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 8.9, “Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 29.6, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 69.6 dır.

Tablo 22: Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” İfadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine Verdikleri Cevapların Dağılımı

Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum							
Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam
Kesinlikle katılmıyorum	N	11	1	4	5	5	26
	%	42,3	3,8	15,4	19,2	19,2	100
Katılmıyorum	N	12	20	11	12	7	62
	%	19,4	32,3	17,7	19,4	11,3	100
Kısmen Katılıyorum	N	47	50	56	23	38	214
	%	22,0	23,4	26,2	10,7	17,8	100
Katılıyorum	N	35	34	24	35	14	142
	%	24,6	23,9	16,9	24,6	9,9	100
Kesinlikle katılıyorum	N	14	10	11	1	20	56
	%	25	17,9	19,6	1,8	35,7	100
Toplam	N	119	115	106	76	84	500
	%	23,8	23,0	21,2	15,2	16,8	100

P=0.000

Tablo 22 Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar karşılaştırıldığında, bu iki ifadeye de “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 42.3, “Katılmıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 32.3, “Kısmen Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 26.2, “Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin oranı % 24.6, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini destekleyenlerin oranı % 35.7 dir.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİ

5.1. Tartışma

Bu çalışma, 15-18 yaşları arasında lise eğitimine devam eden kadınların spor aktivitelerine katılımlarını etkileyen faktörlerin araştırılması amacıyla yapıldı. Katılımcıların “Ramazan Ayında Oruç Tutarım” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde, % 84,6’ nın üzerindeki katılımcının oruç tutma konusunda olumlu yönde cevap verdiler. Katılımcıların “Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 53,6’nın üzerinde bir seviye ile yargıyı destekler yönde cevap verdiği belirlendi. İslam inancı açısından bu iki ifade de belirtilen ibadetlerin farz ibadet olduğu bilinmektedir. Fakat Allah’ın varlığını, birliğini bilip tasdik ettikten sonra en büyük farz namazdır (Bilmen Ö.N., 1970). Bu bağlamda “Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım” yargısına verilen olumlu cevapların oranının % 53,6 olması inanç anlamında katılımcıların dindarlık seviyesini gösterebilir fakat “Ramazan Ayında Oruç Tutarım” yargısına olumlu yönde verilen cevaplardan % 84,6 dan düşük olması çelişkili bir durumdur. Ayrıca bu ibadetleri yapılma sıklığı açısından inceleyecek olursak namaz günde 5 kere uygulanan bir ibadetken, oruç yılda sadece bir ay uygulanması katılımcıların görüşlerini etkileyebilir

Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %71,4’ün üzerindeki katılımcının yaşamlarında Allah’ın hoşnutluğunu önemseydiği belirlendi. Katılımcıların “Din, Hayatın Anlamını Kavrama ve Birçok Soruya Cevap Bulmada Bana Yardımcı Olur” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise %77,4’ün üzerindeki katılımcının desteklediği görüldü. Bu sonuçların birbirine yakın olması ise denek grubunun inanç ekseninde Allah’ı ve dini kuralları önemsediklerini göstermektedir. Fakat bu durum “Önemli Bir Engel Olmadıkça Beş Vakit Namaz Kılarım” yargısına verilen %53,6 lık destekler yönde

cevaplarla karşılaştırılacak olursa yaklaşık olarak yüzde 20 oranında bir fark bulunmaktadır.

Katılımcıların “İnsanlar Hayatlarını İnançlarına Göre Düzenlemelidir” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde % 68 oranında katılımcı olumlu cevaplar verdi. Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözmede Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalıdır” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %54,4 oranında katılımcının olumlu cevaplar verdiği görüldü.

Katılımcıların “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 39,6 oranındaki katılımcının destekler yönünde, % 17’lik bir orandaki katılımcının ise kendini dindar olarak görmediği yönünde cevaplar verdiler. Katılımcıların “Hayatımı Spor Yaparak Kazanmak İsterim” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı ele alındığında, % 43,2 oranındaki katılımcının olumlu, %31’ lik bir orandaki katılımcının ise hayatını spor yaparak kazanmak istemediği sonucuna ulaşıldı. Bu sonuçlar doğrultusunda denek grubunun sporu bir meslek olarak uygulayabilecekleri kesin olarak söylenemese de sporu bir meslek grubu olarak çoğunlukla gördükleri söylenebilir. Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin sadece 1/5’i spor lisesi öğrencisi olmasına rağmen % 43,2 oranındaki katılımcının sporu meslek olarak yapabileceklerini düşünmesi genel anlamda grubun spora meslek açısından olumlu baktıklarını göstermektedir.

Katılımcıların “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” ifadesine verdikleri cevapların frekans dağılımı göz önüne alındığında, %81,8’i olumlu yönde, %10’u ise sporun ibadetlere engel olabileceğine yönelik cevaplar verdikleri tespit edildi. Katılımcıların “Spor Faaliyetlerine Katılım Dersleri Olumsuz Etkiler” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %17,8 oranındaki katılımcının destekler yönünde cevaplar verdikleri, % 62 orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin dersleri olumsuz etkilemeyeceği düşüncesine yönelik cevaplar verdikleri belirlendi. Ülkemizdeki üniversiteye yerleşme sınav sistemi göz önüne alınacak olursa direkt olarak spor yapmanın sınavın sonucuna herhangi bir katkı sağlamamasına karşın, grubun bu oranlarda cevaplar vermesi manidardır. Bu sonuçları diğer Müslüman ülkelerle kıyaslayacak olursak, Müslüman kadının spora yönelik tavırlarına yönelik bir araştırmada Abu-Dalbou (1997), Ürdün genç Müslüman kadın öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılım konusunda olumlu tutumlar sergiledikleri yönünde bulgular elde

etmiştir. Dahası, fiziksel aktiviteyi fevkalade bulduklarını, liderlik yetkinliğinin artırılmasında önemli ve değerli buldukları dile getirildi. Bu literatür çalışma bulgularını destekler mahiyettedir.

Deneklerin “Sporun Fiziksel Gelişimi Sağlamada ve Sağlıklı Bir Bünyeye Sahip Olmada Önemli Rolü Vardır” sorusuna verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %85 oranındaki katılımcının olumlu yönde %8,4 orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin sağlıkla ilişkili olmadığı düşüncesine yönelik cevaplar verdikleri belirlendi. Gelişim çağında olan katılımcı grubunun yüksek oranda sporun fiziksel gelişime katkı sunduğunu düşünmesi pozitif bir durumdur.

Katılımcıların “Beden Eğitimi Dersleri Uygun Alanlarda ve Malzemelerle Yapılırsa Daha Fazla İlgi Çeker” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise %82,8 oranındaki katılımcının olumlu yönde, % 8 orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin ilgi çekici olamayacağı düşüncesinde olduğu sonucuna ulaşıldı. Çalışmanın yapıldığı liselerin sadece spor lisesinde spor salonu bulunmaktadır. Bu lise öğrencileri grubun % 20’sini teşkil etmektedir. Bu yargıya verilen cevaplar incelenecek olursa % 80’lik bir katılımcının yani diğer okullarda eğitim gören öğrencilerin spor malzemesi ve alanı anlamında yetersizliklerle karşı karşıya oldukları ifade edildi. Katılımcıların “Spor Yapmak Kendine Güveni Arttırır” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde %76,6 oranındaki katılımcının destekler yönde, %10 orandaki katılımcının ise spor yapmanın kendine güveni arttırmayacağı düşüncesine yönelik cevaplar verdiği belirlendi. Katılımcıların “Spor Etkinlikleri Kişiyi Fiziksel ve Ruhsal Olarak Rahatlatır” yargısına verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde % 82 oranındaki katılımcının destekler yönde cevaplar verdikleri sonucuna ulaşılırken, % 8,4 orandaki katılımcının ise spor etkinliklerinin fiziksel ve ruhsal olarak kişiyi etkilemeyeceğine yönelik cevaplar verdiler. Bu yargılara verilen olumlu cevaplar, grubun spor ile ilgili pozitif düşüncelere sahip oldukları anlamına gelmektedir.

Denek grubunun okul türüne göre “Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” sorusuna çalışmaya dâhil edilen farklı okullardaki öğrencilerin verdikleri cevaplar açısından incelendiğinde, Edremit Anadolu Lisesi katılıyorum ve kesinlikle katılmıyorum diyenler % 83 iken, Edremit İmam Hatip Lisesinde ise % 75 tir. Aynı soruya Türk Telekom Lisesinin %79’u katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum derken,

Vestel Kız Meslek Lisesi katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabını verdiği görüldü. Güzel Sanatlar Lisesinde ise % 85'lik oranla katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Bu yüzdelerin istatistiki olarak karşılaştırılması sonucu okullar arasında anlamlı $p < 0,05$ bir farklılığın olmadığı ortaya konuldu. Grubun çoğunluğunun spor yapmanın ibadetlere engel olmadığı yargısına sahip olduğu söylenebilir.

Katılımcıların “Okul Türüne Göre Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” sorusuna çalışmaya dâhil edilen farklı okullardaki öğrencilerin verdikleri cevaplar açısından incelendiğinde, “Kesinlikle Katılmıyorum” ifadesini doğru bulanların oranı Edremit Anadolu Lisesi % 29.8 iken Edremit İmam Hatip Lisesi % 21.9, Türk Telekom Fen Lisesi % 14.4, Vestel Kız Meslek Lisesi % 26.8, Güzel Sanatlar Lisesi ise % 26.5'dir, “Kesinlikle Katılıyorum” ifadesini tercih edenlerin okullara göre oranı ise Edremit Anadolu Lisesi % 9.6, Edremit İmam Hatip Lisesi % 30.2, Türk Telekom Fen Lisesinde % 16.5, Vestel Kız Meslek Lisesi % 17.5, Güzel Sanatlar Lisesi % 9.2'dir.

Denek grubunun totalde verdiği cevaplara bakılacak olursa “Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum” ifadelerini tercih edenlerin oranı % 47.2 iken, “Kesinlikle Katılıyorum ve katılıyorum” ifadelerini tercih edenlerin oranı ise % 31.3 dür. Bu soruların istatistiki olarak karşılaştırılması sonucu okullar arasında $p < 0,01$ düzeyinde bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşıldı. Bu konuda denekler için spor kıyafetleri inançlarıyla genel anlamda uyuşmaktadır. Bu konuda Allah'ın Resulü Hz. Muhammed (S.A.V), bizzat eşiyile yapılan bir kutlamada koşu yarışı yapması “Ebu Dâvûd,” (Telkenaroğlu, 2011) ve 1987 yılında İslam Fıkhı Konseyinin sadece kişiyi sağlığı açısından olumsuz etkileyen sporları yasaklaması diğer spor alanlarını teşvik etmesi ile kesinlikle uyuşmamaktadır. Dini eğitimin verildiği bir lisede bu sonuçlara ulaşılmasının birçok sebebi olabilir. Fakat öğrencilerin İslam dininin spora bakış açısı hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmamalarının yanında, spor dalına özgü giyim kuşamın kişilere uymaması da etkili olabilir. Fakat “Carroll” ve “Hollinshead” (1993), göre İngiltere de Müslüman kadınların eğitim kurumlarında fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine katılmama sebeplerinden en önemlisi olarak aktivitelerde kullanılan kıyafetlerin inançlarına uymamasını bildirmektedirler. Bu açıdan elde ettiğimiz bulgu literatürle uyuşmamaktadır.

5.2. Sonuç

Yapılan çalışmanın neticesinde katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözme de Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine katılımcıların verdiği cevaplar arasındaki ilişkinin $p<0,01$ anlamlı olduğu tespit edildi.

Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözme de Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” ifadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar arasındaki ilişki incelendiğinde $p<0,01$ anlamlı olduğu belirlendi.

Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” ifadesiyle Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” ifadesine verdikleri cevaplar arasındaki ilişki incelendiğinde, $p<0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu belirlendi.

Deneklerin “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” sorularına verdikleri cevaplar arasındaki ilişki incelendiğinde $p<0,01$ anlamlı olduğu gözlemlendi.

Yapılan çalışmanın neticesinde katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözme de Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” İfadesine katılımcıların verdiği cevaplar arasındaki ilişkinin $p<0,01$ anlamlı olduğu tespit edildi.

Katılımcıların “Yaşamdaki Problemleri Çözme de Dini İnançlara Dayanarak Çözüm Aranmalı” ifadesiyle “Dini İnançlara Göre Yaşamak Spor Yapmaya Engel Değildir” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar arasındaki ilişki incelendiğinde $p<0,01$ anlamlı olduğu belirlendi.

Katılımcıların “Günlük Hayatta Kararlar Alırken Allah’ın Hoşnut Olup Olmayacağını Göz Önüne Alırım” ifadesiyle Spor Yapmak İbadet Etmeye Engel Değildir” ifadesine verdikleri cevaplar arasındaki ilişki incelendiğinde, $p<0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu belirlendi.

Deneklerin “Kendimi Dindar Olarak Hissediyorum” ifadesiyle “Spor Kıyafetleri İnançlarıma Uymuyor” sorularına verdikleri cevaplar arasındaki ilişki incelendiğinde $p<0,01$ anlamlı olduğu gözlemlendi.

Genel olarak bulgular incelendiğinde katılımcıların büyük oranının sporun pozitif yönde katkılarının varlığından haberdar olduğunu, inanç anlamında ise farz ibadetleri önemsedikleri söylenebilir. Bunun yanında dolaylı olarak katılımcıların spor yapma düzeylerini ölçen Beden eğitimi dersleri uygun alanlarda ve malzemelerle yapılırsa daha fazla ilgi çeker sorusuna, verdikleri cevapların frekans dağılımı incelendiğinde ise % 82 oranındaki katılımcının destekler yönde cevaplar verdikleri sonucuna ulaşılırken, % 8'lik bir orandaki katılımcının ise spor faaliyetlerinin ilgi çekici olamayacağı düşüncesinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu % 8'lik grubun da Güzel Sanatlar Lisesinde spor alanında öğrenim gören öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrenciler zaten aktif olarak spor yapmakta oldukları için böyle bir ortam ve malzeme değişikliğinden etkilenmemeleri muhtemeldir. Ayrıca katılımcıların genelinde İslam dininin spora bakış açısı konusunda bilgi eksikliğine sahip oldukları söylenebilir.

İldeki kadınların spora katılımı ve başarı düzeyi ile ilgili olarak ta kadınların, 2017 yılı lisanslı sporcu sayısının yaklaşık olarak % 25'ini, aktif sporcu sayısının ise % 21'ini oluştururken, Milli takım seviyesinde başarıların ise % 4'üne sahip olduğu gözlemlenmektedir. Çalışmaya katılan bireylerin İslam dini açısından farz kabul edilen ibadetleri yapma oranının yüksek olduğu, gerek İslam inancının gerekse katılımcıların inançlarının sporla çelişmediği sonucuna ulaşıldı.

5.3. Öneriler

Yaptığımız çalışmada gerek kaynak taraması gerekse denek guruplara yöneltilen sorulara alınan cevaplar ışığında;

- 1-Eğitim kurumlarında İslam dininin spora yaklaşımı ile ilgili bilgiler verilmeli,
- 2-Spor faaliyetlerine katılan kadınların inancına uygun kıyafetleri giyebilmeleri ve uygun ortamların oluşturulması açısından İngiltere de yapılmış çalışmalar örnek alınarak çeşitli çalışmalar yapılabilir,
- 3-Kadınların Spora katılımı teşvik edilebilir,
- 4-Düzenlenecek Spor oyunlarında kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık yapılabilir,

5-Ülkemizdeki obez insan sayısının her geçen gün arttığı şu günlerde Eğitim kurumlarında spor dersi sayıları arttırılarak, spor etkinliklerinin çeşitlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

6-Sporu her alanda yöneten birimlerin, kadınların spora daha aktif olarak katılımlarını sağlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abu-Dalbouh, M. (1997). *An investigation into secondary students' and teachers' attitudes towards the teaching and learning of physical education in Jordan*. Durham University: Doctoral dissertation.
- Açıkada, C. ve Ergen, E. (1990). *Bilim ve spor*. Ankara: Büro – Tek Ofset Matbaacılık.
- Akgül, M. H., ve Kaplan, T. (2017). The culture of popular sports and religion Popüler spor kültürü ve din. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2386-2398.
- Atalay, A. (2007). Türkiye’de Osmanlı döneminde ve uluslaşma sürecinde kadın ve spor. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri*, 2(2), 24-29..
- Beutler, I. (2008). Sport serving development and peace: Achieving the goals of the United Nations through sport. *Sport in society*, 11(4), 359-369.
- Bilgin, A. (2014). Din, dindar, dindarlık: özeleştirel bir değerlendirme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2).
- Canbaz, S. (2004). *Değişen toplumda spor ve din*. Marmara Üniversitesi, Yayınlanmış yüksek lisans tezi.
- Carpentier, F., & Lefèvre, J. P. (2006). The modern olympic movement, women's sport and the social order during the inter-war period. *The International Journal of the History of Sport*, 23(7), 1112-1127.
- Carpini, J. D. P. (2000). *Moğol tarihi ve seyahatnâme (1245-1247)*. Çev. Ergin Ayan. Ankara: Gece kitaplığı yayınevi.
- Carroll, B., & Hollinshead, G. (1993). Ethnicity and conflict in physical education. *British Educational Research Journal*, 19(1), 59-76.
- Corbett, D. R. (1997). Sport and physical activity. *Olympic Review*, 26(15), 31-37.

- Erdemli, A . (2012). Kadın ve spor. Kadın araştırmaları dergisi, (5), *Retrieved*
- Fişek, K. (1998). *Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından dünyada ve türkiye de spor yönetimi*, Ankara. Bağırgan Yayınevi, 2. Baskı.
- Houry, C. (2011). American women and the modern summer olympic games: A story of obstacles and struggles for participation andequality.
- Jones ,W.H.S. & Ormerod, H.A. . (1918). *Pausanias description of Greece with an English translation in 4 volumes*. Erişim: 2018 [<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.01.016%3Abook%3D5%3Achapter%3D16%3Asection%3D4>]. Erişim tarihi: 2.12.2012
- Kafesoğlu, İ. (1997). *Türk mill kültürü*. İstanbul. tken Neşriyat, 15. Baskı, 317-318.
- Karaküçük, S. (2014). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*.Anlara: Bağırgan yayınevi.
- Khan, M. Y., Jamil, A., Khan, U. A., Kareem, U., & Imran, G. (2012). Female students opinion about women's participation in sports. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2(9), 275.
- Kunter, H. B. (1938). *Eski Türk sporları: zerine araştırmalar*. Ankara: Cumhuriyet matbaası.
- Lumpkin, A., Stoll, S. K., & Beller, J. M. (1999). *Sport ethics: Applications for fair play* (No. Ed. 2). New York: McGraw-Hill.
- Mallon, B., Heijmans, J. (2011). *Historical dictionary of the olympic movement*. USA. Rowman & Littlefield.
- Marwat, M. K., Syed, Z. U. I., Muhammad, W., Hazratullah, K., & Safeena, B. (2014). Sport performance of Muslim women and different constraints in their way to participation in sport. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(10 (1)),208-214.
- McPherson, B. D., Curtis, J. E., & Loy, J. W. (1989). *The social significance of sport: an introduction to the sociology of sport*. New York: Human Kinetics Publishers.

- Milli Olimpiyat Komitesi. (2017). *Olimpiyat oyunları tarihcesi*. http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/624923_ioc_antlasmasi.pdf Erişim tarihi:01.12.2018
- Mohibullah, M. K., Syed, Z. U. I., Muhammad, W., Hazratullah, K., & Safeena, B. (2014). Sport performance of Muslim women and different constraints in their way to participation in sport. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(10 (1)),208-214.
- Öngel, H. B. (2001). *Türk kültür tarihinde spor*. Ankara. Kültür BakanlığıYayımları
- Özbek A, (1999). İslam da Spor. *Osmanlı'da Spor Sempozyumu*, Konya: Türkiye.
- Özdilek, Ç., Entürk, A. ve Döşyılmaz, E. (2003). Modern olimpiyat oyunlarının tarihsel gelişimi ve olimpiyatların gezici olma ilkesinin günümüze kadar düzenlenen oyunlar açısından değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Özkan, D. (2014). Modern sosyal hayatta kadının toplumsal cinsiyetinin ve rollerinin dönüşümü: geleneğe karşı.. *Turkish studies-international periodical for the languages, literature and history of Turkish or Turkic-*, ISSN,1308-2140.
- Özsoy, S. (2008). Türk spor medyasında kadın. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 201-219.
- Padorno, C. M., Molina, A. G., Mosquera, A. M. S., Vidal, A. M., & Patiño, M. J. M. (2010). An approach to the historical development of female athletics in the Olympic Games. *Journal of Human Sport and Exercise*, (II), 117-126.
- Quintillan, G. (2000). Alice Milliat and the women's games. *Olympic Review*, 26(2-3), 27-28.
- Rostkowska, E. (2007). Women and sport: A historical outline and contemporary social and physiological issues. *Studies in Physical Culture & Tourism*, 14(2).

- Russell, R. V. (2002). Pastimes: The context of contemporary leisure. *Pastimes: the context of contemporary leisure.*, (Ed. 2).
- Smith, B. G. (2008). *The Oxford encyclopedia of women in world history*. USA.Oxford University Press.
- Solmaz, B., & AYDIN, B. O. (2012). Popüler kültür ve spor merkezlerine yönelik bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*,1(4).
- Sunay, H. (2000). Türkiye’de sporun yaygınlaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 147, 64- 65.
- Swaddling, J. (1999). *Antik olimpiyat oyunları* (Çev. Burçak Gürün). İstanbul: Homer Kitabevi ve Yayıncılık.
- Taşgıl A, (2014) *Göktürkler 1,2,3* Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Tekin, A., Tekin, G. (2014). Antik Yunan dönemi: spor ve antik olimpiyat Oyunları. *Tarih Okulu Dergisi*. 7 .121-140.
- Telkenaroğlu, M. R. (2011). İslam ceza hukukunda hukuka uygunluk nedeni olarak spor faaliyetleri. *Atatürk Üniversitesi İlâhiyât Tetkikleri Dergisi*, (36). 71-104
- United Nations human rights, (2006). *Uluslar arası kadın hakları raporu*.<http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>, Erişim tarihi: 25.01.2016
- Van Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü (2018). *Sporcu Geçmişi*. Gençlik Spor Arşivi Rapor
- Women In The Olympic Movement (2016) 22 January 2016 https://stillmed.olympic.org/Documents/Reference_documents_Factsheets/Women_in_Olympic_Movement.pdf Erişim tarihi: 14.04.2017
- Yıldız D., (1979). *Türk spor tarihi*. İstanbul. Ser Yayıncılık.
- Yurdağül B, (2005). Türk Eğlence Kültüründe Spor’un Yeri. *Osmanlıda spor sempozyumu*. Manisa.Türkiye

EK

Ek: Anket Formu

15-18 YAŞ ARALIĞINDAKİ KADINLARIN SPORA KATILIMLARINI ETKİLEYEN İNANÇ FAKTÖRLERİNİ BELİRLEYEBİLME ANKETİ.

Vereceğiniz yanıtlar kesinlikle bilimsel amaçla kullanılacak ve ikinci bir şahsa aktarılmayacaktır. Katkınızdan dolayı teşekkür ederim. Anketi cevaplarken sizce doğru olan ifadenin önündeki kutuya (X) işareti bırakınız.

F. ERİŞ

Yaşınız:.....

Kaç kardeşiniz:.....

Kız kardeşiniz varmı: Evet () Hayır ()

Annenizin öğrenim durumu: () Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek lisans () Doktora

Babanızın öğrenim durumu: () Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek lisans () Doktora

Annenizin mesleği: () Öğretmen () Memur () İşçi () Esnaf () Emekli () Evhanımı () Serbest meslek () Diğerleri belirtiniz (.....)

Babanızın mesleği: Öğretmen () Memur () İşçi () Esnaf () Emekli

() Serbest meslek () Diğerleri belirtiniz (.....)

Ailenizde spor yapan var mı : Evet () Hayır ()

Cevabınız evet ise spora katılım seviyesi () Amatör () Profesyonel () Sağlık için spor () Milli sporcu () Diğerleri (belirtiniz).....

Ailenizde spor yapan varsa yakınlık derecesi: () 1. Derece (anne, baba, kardeş)

() 2. Derece (amca, hala, teyze, dayı) () 3. Derece diğerleri

Ailenizin aylık geliri :TL.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	İbadetler sadece camide uygularım					
2	Ramazanda oruç tutarım					
3	İbadetlerimi uygulayabilmek için bilgim yeterlidir					
4	Önemli bir engel olmadıkça beş vakit namaz kılarım					
5	Günlük hayatta kararlar alırken Allah'ın hoşnut olup olmayacağı göz önüne alırım					
6	Din, hayatın anlamını kavrama ve birçok soruya cevap bulmada bana yardımcı olur					
7	İnsanlar hayatlarını inançlarına göre düzenlemelidir					
8	Yaşamdaki problemleri çözmeye de dini inançlara dayanarak çözüm aranmalıdır					
9	İbadetler (namaz, oruç, zekat, hac) birey veya toplum için faydalı ve birleştirici olduğu için mutlaka yerine getirilmelidir					
10	Kendimi dindar olarak hissediyorum					
11	Kur'an okumasını biliyorum					
12	Hayatımı spor yaparak kazanmak isterim					
13	Spor yapmak ibadet etmeye engel değildir					
14	Bazı ibadetler Spor sayılır					
15	Spor kıyafetleri inançlarıma uymuyor					
16	Spor faaliyetlerine katılım dersleri olumsuz etkiler					
17	Yaşadığım ilde spor açısından Malzeme ve fiziki imkânsızlıklar mevcuttur					
18	Spor yapmaya yeteneğimin olduğuna inanıyorum					
19	Spor faaliyetlerine katılımı aile yapısı etkiler					
20	Spor zihinsel yorgunluğu azaltmaya yardımcı olur					
21	Sınav döneminde spor zaman kaybıdır					
22	Spor yapmak zevkli bir uğraştır					

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
23	Sporun fiziksel gelişimi sağlamada ve sağlıklı bir bünyeye sahip olmada önemli rolü vardır					
24	Spor faaliyetlerine katılım birey veya toplum için faydalı ve birleştirici bir unsurdur					
25	Spor etkinlikleri bireyi zararlı alışkanlıklardan uzak tutar					
26	Beden eğitimi dersleri uygun alanlarda ve malzemelerle yapılırsa daha fazla ilgi çeker					
27	Spor yapmak kendine güveni artırır					
28	Spor etkinlikleri kişiyi fiziksel ve ruhsal olarak rahatlatır					
29	Sınavlara hazırlık dönemlerinde beden eğitimi ve spor dersinin yerine başka bir ders almak başarıyı arttıracaktır					
30	Spor yaparken karşı cinsten birinin beni izliyor olması beni rahatsız eder					
31	Beden eğitimi ve spor dersi aktiviteleri sırasında yapılan hareketler inançlara göre seçilmelidir					
32	Spor uygulamalarına katılırken ailenin dini yada ahlaki düşünceleri bireyi etkiler					
33	Beden eğitimi ve spor derslerindeki uygulamalar kısmı inanç gereği kız ve erkek ayrı yapılmalıdır					
34	Beden eğitimi ve spor uygulamaları kız ve erkek olarak ayrı yapılması katılımı ve performansı artırır					
35	Gündelik hayatta da rahat bir kıyafet olduğu için Eşofman giyilmelidir					
36	Eşofman tesettüre uygun bir kıyafettir					
37	İnancima uygun kıyafetler kullanılırsa spor yaparım					
38	Bazı spor aktivitelerine katılım için şort ve tayt kullanılması insanları spor yapmaktan alıkoymaz					
39	Erkeklerin yaptığı tüm sporları kadınlarda en az onlar kadar başarabilir					
40	İbadetler ve spor insan hayatında farklı yerlere sahiptir					
41	Dini inançlara göre yaşamak spor yapmaya engel değildir					

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Firdevs ERİŞ

Doğum Yeri ve Tarihi : 1978/ Iğdır

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM
FAKÜLTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE
SPORÖĞRETMENLİĞİ

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller :

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler :

Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E-Posta Adresi :

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

13/07/2019

15-18 Yaş Arası Kadınların Spora Katılımlarının Sağlık, İnanç ve Fiziksel Değişkenler Bakımından İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 70 sayfalık kısmına ilişkin, 30/01/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından turniten intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 18 dir.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

13/06/2019
Firdevs ERİŞ
Firdevs ERİŞ

Adı Soyadı : Firdevs ERİŞ
Öğrenci No : 13933110104
Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Programı : Beden Eğitimi ve Spor
Statüsü : Y. Lisans Doktora

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi H. Bayram TEMUR

13/07/2019
H. Bayram TEMUR

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR
22.08.2019
Serveç CAN
Enstitü Sekreteri